

ZIENTZIA ESPERIMENTALAK

IoSu HUARTE GOLDARAZENA

HONDAKINAK ETA HORIEN
BEREIZKETA SELEKTIBOAREN
HASTAPENA LEHEN
HEZKUNTZAN

TFG/*GBL* 2013

Facultad de Ciencias Humanas y Sociales
Giza eta Gizarte Zientzien Fakultatea

Grado en Maestro de Educación
Primaria /

Lehen Hezkuntzako Irakasleen Gradua

Lehen Hezkuntzako Irakasleen Gradua
Grado en Maestro en Educación Primaria

Gradu Bukaerako Lana
Trabajo Fin de Grado

HONDAKINAK ETA HORIEN BEREIZKETA
SELEKTIBOAREN HASTAPENA LEHEN
HEZKUNTZAN

Iosu HUARTE GOLDARAZENA

GIZA ETA GIZARTE ZIENTZIEN FAKULTATEA
FACULTAD DE CIENCIAS HUMANAS Y SOCIALES

NAFARROAKO UNIBERTSITATE PUBLIKOA
UNIVERSIDAD PÚBLICA DE NAVARRA

Ikaslea / Estudiante

Iosu HUARTE GOLDARAZENA

Izenburua / Título

Hondakinak eta horien bereizketa selektiboaren hastapena Lehen Hezkuntzan

Gradu / Grado

Lehen Hezkuntzako Irakasleen Gradua / Grado en Maestro en Educación Primaria

Ikastegia / Centro

Giza eta Gizarte Zientzien Fakultatea / Facultad de Ciencias Humanas y Sociales
Nafarroako Unibertsitate Publikoa / Universidad Pública de Navarra

Zuzendaria / Director-a

Patxi Xabier SAEZ DE EGILAZ

Saila / Departamento

Psikologia eta pedagogia saila / Departamento de Psicología y Pedagogía

Ikasturte akademikoa / Curso académico

2013 / 2014

Seihilekoa / Semestre

Udaberria / Primavera

Hitzaurrea

2007ko urriaren 29ko 1393/2007 Errege Dekretua, 2010eko 861/2010 Errege Dekretuak aldatuak, Gradu ikasketa ofizialei buruzko bere III. kapitulu hau ezartzen du: “ikasketa horien bukaeran, ikasleek Gradu Amaierako Lan bat egin eta defendatu behar dute [...] Gradu Amaierako Lanak 6 eta 30 kreditu artean edukiko ditu, ikasketa planaren amaieran egin behar da, eta tituluarekin lotutako gaitasunak eskuratu eta ebaluatu behar ditu”.

Nafarroako Unibertsitate Publikoaren Lehen Hezkuntzako Irakaslearen Graduak, ANECAk egiaztatutako tituluaren txostenaren arabera, 12 ECTSko edukia dauka. Abenduaren 27ko ECI/3857/2007 Aginduak, Lehen Hezkuntzako irakasle lanetan aritzeko gaitzen duten unibertsitateko titulu ofizialak egiaztatzeko baldintzak ezartzen dituenak arautzen du titulu hau; era subsidiarioan, Unibertsitatearen Gobernu Kontseiluak, 2013ko martxoaren 12ko bileran onetsitako Gradu Amaierako Lanen arautegia aplikatzen da.

ECI/3857/2007 Aginduaren arabera, Lehen Hezkuntzako Irakaslearen ikasketa-plan guztiak hiru modulutan egituratzen dira: lehena, oinarritzko prestakuntzaz arduratzen da, eduki sozio-psiko-pedagogikoak garatzeko; bigarrena, didaktikoa eta diziplinakoa da, eta diziplinen didaktika biltzen du; azkenik, Practicum daukagu, zeinean graduako ikasleek eskola praktiketan lortu behar dituzten gaitasunak deskribatzen baitira. Azken modulu honetan dago Gradu Amaierako Lana, irakaskuntza guztien bidez lortutako gaitasun guztiak islatu behar dituen. Azkenik, ECI/3857/2007 Aginduak ez duenez zehazten gradua lortzeko beharrezkoak diren 240 ECTSak nola banatu behar diren, unibertsitateek ahalmena daukate kreditu kopuru bat zehazteko, aukerako irakasgaiak ezarriz, gehienetan.

Beraz, ECI/3857/2007 Agindua betez, beharrezkoa da ikasleak, Gradu Amaierako Lanean, erakus dezan gaitasunak dituela hiru moduluetan, hots, oinarritzko prestakuntzan, didaktikan eta diziplinan, eta Practicumean, horiek eskatzen baitira Lehen Hezkuntzako Irakasle aritzeko gaitzen duten unibertsitateko titulu ofizial guztietan.

Lan honetan, oinarrizko prestakuntzako modulua “2.2 metodologia” atalean nabarmentzen da gehien bat, zeinetan aurrerago aurkeztuko den unitate didaktikoaren metodologiaren oinarria izango da.

Didaktika eta diziplinako modulua 3. atalean aurkeztutako “proposamen didaktikoan” garatzen du, honi unitate didaktiko batek izango dituen atal guztiak zehazten ditu: testuingurua, oinarrizko gaitasunak, helburuak, metodologia, edukiak, jarduera sekuentzia eta ebaluazioa gutxienez.

Halaber, Practicum moduluak 3. ataleko “proposamen didaktikoan” eta “ondorioak eta eztabaida irekian” bidea eman digu horren aplikapen praktiko eta erreala gauzatzeko eta, era berean, ondorioak ateratzeko.

Azkenik, aukerako moduluak, gorputz hezkuntza, 3. atalean garatutako proposamen didaktikoaren barruan arlo horretako jarduerak prestatzeko orduan erabakigarria izan da.

Beste alde batetik, ECI/3857/2007 Aginduak ezartzen du, Gradua amaitzerako, ikasleek gaztelaniazko C1 maila eskuratuta behar dutela. Horregatik, hizkuntza gaitasun hau erakusteko, hizkuntza honetan idatziko dira “SARRERA”, “GBL-REN TESTUINGURUA”, “HELBURU OROKORRAK” eta “ONDORIOAK ETA EZTABAIDA IREKIA” atalak, baita hurrengo atalean aipatzen den laburpen derrigorrezkoa ere.

Laburpena

Lan honetan unitate didaktiko bat aurkezten da, zeina Lehen Hezkuntzako bigarren mailan arlo-artekotasunaren bidez lan egiten da, hondakinen eta birziklapenaren kontzeptuak bereganatzeko. Era berean ikasleek kontzientzia ekologikoa eta iraunkorra garatuko dute honen bitartez, beraiek sortzen dituzten hondakinak ohartarazten diren bitartean.

Proposatzen den unitate didaktikoan ingurugiroko hezkuntzarekin lotutako gaiak lantzea da funtsezkoena, hala ere, curriculumeko hainbat arlo jorratzen dira era berean, beraz, beste arloko edukiak ere landuko dira. Bestalde globalizatua den proposamen honetan ezagutzak modu praktikoa eta zuzenean bereganatzeari garrantzia emango zaio.

Naturako errekurtsoen ustiapena eta sortzen ditugun hondakinak direla eta, unitate didaktiko hau proposatzen da horiei aurre egiteko, eta, era berean, hauek naturan dituzten ondorioak ezagutzeko.

Hitz gakoak: Birziklapena; Hondakina; Zaborrontzia; Berrerabili; Ingurumena.

Resumen

En este trabajo se presenta una propuesta didáctica interdisciplinar para iniciar a trabajar los conceptos de residuos y reciclaje en Educación Primaria. A su vez, se pretende que los alumnos desarrollen una conciencia que sea sostenible con el medio, al mismo tiempo que son conscientes de los residuos que generan.

La propuesta didáctica, en la que se trabajan varias áreas curriculares, está centrada en la Educación Ambiental, aunque por ello no se deje de trabajar otros aspectos de otras áreas. Asimismo, estamos ante una propuesta globalizada en la que se le da mucha importancia a aplicar los conocimientos de manera práctica y directa.

La propuesta parte de la problemática de explotación de recursos naturales y la generación de residuos urbanos y sus consecuencias en el entorno.

Palabras clave: Reciclaje; Residuo; Contenedor; Reutilizar; Entorno.

Abstract

In this project is an interdisciplinary educational didactic approach presented, with the aim of working with the concept waste and recycling in Elementary Education. The objective is that students are able to develop a consciousness environmentally sustainable. At the same time they should be aware of the existing waste produced by them.

The teaching unit, in which various curricular areas are exercised; it is focused on environmental education, although other areas are worked too. Additionally, we have a global idea and it is really important to apply the knowledge in a practical and direct way.

The project begins with the problem of exploitation of natural resources and urban waste generation and its impact on the environment.

Keywords: Recycling; Residue; Container; Reuse; Environment.

Aurkibidea

Sarrera	1
1. GBL-ren testuingurua	3
1.1. Aurrekariak	3
1.2. GBL-ren helburuak	5
2. Marko teorikoa	6
2.1. Oinarri teorikoa	6
2.1.1 Eskolaren betebeharra	6
2.1.2 Ingurugiroa eta ingurugiroaren hezkuntza	7
2.1.3 Hondakinen bilakaera historikoa	13
2.2. Metodologia	17
2.2.1 Teoria konstruktibista	18
2.2.2 Teoria konduktista	19
2.2.3 Irakaskuntza indibidualizatuaren metodoa	20
2.2.4 Irakaskuntza sozializatuaren metodoa	21
2.2.5 Aurkikuntza metodoa	22
2.2.6 Transmisioa eta jasokuntza metodoa	23
2.2.7 Ikaskuntza esanguratsua	23
3. Proposamen didaktikoa	24
3.1 Testuingurua	24
3.2 Oinarrizko gaitasunak	24
3.3 Helburuak	25
3.3.1 Helburu didaktikoak	25
3.3.2 Helburu orokorrak	26
3.4 Edukiak	33
3.4.1 Natur, Gizarte eta Kultur ingurunearen arloa	33
3.4.2 Euskara eta Literatura arloa	34
3.4.3 Arte Hezkuntza arloa	37
3.4.4 Gorputz Hezkuntza arloa	38
3.5 Metodologia	40
3.6 Jardueren sekuentzia	42
3.7 Ebaluazioa	78

Ondorioak eta eztabaida irekia	81
Erreferentziak	87
Eranskinak	88
A. Eranskina I	88
A. Eranskina II	91
A. Eranskina III	92
A. Eranskina IV	93
A. Eranskina V	95
A. Eranskina VI	96
A. Eranskina VII	98
A. Eranskina VIII	99
A. Eranskina IX	102
A. Eranskina X	104
A. Eranskina XI	105
A. Eranskina XII	107
A. Eranskina XIII	109
A. Eranskina XIV	110
B. Eranskina I	112
C. Eranskina I	118
C. Eranskina II	120

Sarrera / Introducción

Hoy en día nos encontramos ante una de las consecuencias del crecimiento económico de los países desarrollados: la generación de basura. A pesar de no ser un problema polémico ni si quiera popular, es innegable que desde hace unos años se está tomando una conciencia más sostenible sobre este aspecto.

Los niños, desde muy pequeños, deben conocer el entorno que les rodea, por ello también deben entender los problemas que hay en su entorno. Además, teniendo en cuenta que ellos mismos pueden aportar su granito de arena para generar menos basura, este tema resulta más práctico y real para ellos.

Por ello es necesario tomar cartas en el asunto desde una institución como la escuela, ya que gracias a una buena formación y desde el conocimiento se puede formar personas con capacidad reflexiva que actúen de una forma más razonable con el medio que nos rodea.

1. GBL-REN TESTUINGURUA / CONTEXTUALIZACIÓN DEL TFG

1.1. Aurrekariak / Antecedentes

Hoy en día los residuos son un tema que no se trabaja muy a conciencia en nuestra sociedad, pocas veces nos planteamos que se pueden convertir en un problema y que una mala gestión de estos puede provocar daños en nuestro entorno natural. Todos generamos residuos, por ello, es responsabilidad de todos disminuirlos. A su vez, tenemos que entender que la basura que generamos puede tener un impacto local y mundial.

Durante muchos años los residuos no se han planteado como un problema, pero como dice Valenzuela, M. (1997) en su libro desde la Revolución Industrial hacia delante se ha planteado en los núcleos de las ciudades el problema de las basuras y la preocupación por el medio ambiente, de hecho, las ciudades han sido las que más se han preocupado sobre estos temas. Con eso no queremos decir que en otros lugares de la Tierra no haya problemas de residuos o de contaminación, por ejemplo, los lugares en los que hay minas de extracción de minerales.

Las ciudades son lugares en los que se genera grandes cantidades de residuos y contaminación, por la alta densidad de población. Por ello, las ciudades y grandes núcleos urbanos son a la vez los que generan basura y contaminación y los que sufren las consecuencias más directas de estos comportamientos.

A pesar de que los residuos no sean unos de los problemas más relevantes de la sociedad de hoy en día, hacerlos “desaparecer” conlleva grandes cantidades de dinero para los ayuntamientos y ciudadanos. Cabe comentar que en Navarra el volumen de los residuos está creciendo en los últimos años, en 1996 se generaban 1,07 kg por persona y día, en 2003 1,24 kg por persona y día y en 2008 1,30 kg por persona y día. Datos de la página web del Gobierno de Navarra. (<http://www.navarra.es/NR/rdonlyres/B32EF724-0000-4F05-8923-AF6F59AA3471/163173/documentodivulgativo1.>).

Por otro lado, como menciona Marcen, C. (1989), en medio ambiente tiene un gran valor para nosotros, ya que lo utilizamos para conseguir alimentos,

recursos, es donde evolucionamos y el lugar donde desarrollamos nuestras actuaciones culturales. Por esos motivos es necesario, no solamente haciendo una gestión óptima de los residuos, cuidar la naturaleza que nos rodea para evitar o frenar fenómenos que ya se están desarrollando: sequías, contaminación del agua y suelo, desertización, lluvia ácida, desaparición de animales y plantas, incendios...

Los niños, los adultos del futuro, no pueden ser apartados de este tema, ya que si los convertimos protagonistas de estos problemas, serán a su vez los protagonistas de la solución. Además, cabe destacar, que algunos niños tendrán la suerte de trabajar este tema en casa, pero no todos.

La escuela, que es la institución que reproduce los conocimientos y maneras de pensar de la sociedad de cada momento, tiene la obligación de poder educar hoy, para poder cambiar el futuro. Por eso, es necesario que la escuela de la oportunidad de formar alumnos que sean capaces de cuidar y respetar el medio natural, que sean conscientes de sus actuaciones y que desarrollen una actitud sensible hacia el medio que les rodea. Respondiendo a esta necesidad en la escuela de hoy en día existe la asignatura de Conocimiento del medio natural, social y cultural, de esta manera se convierte en un tema que es obligatorio para todos.

En esta línea, los alumnos se tienen que dar cuenta que ellos mismos pueden hacer muchas cosas para cuidar el medio, desde pequeños deben saber que simplemente apagando las luces que no son necesarias, separando bien los tipos de basuras o utilizando el agua necesaria ayudarán al medio natural. También, hace falta enseñar una idea muy importante, clara y sencilla a su vez: tenemos que satisfacer las necesidades que tenemos hoy en día, sin poner en peligro las necesidades de las personas del mañana.

Como bien hemos dicho anteriormente, procesar las basuras de casa y de las industrias conlleva un gasto importante, y teniendo en cuenta la situación económica actual, debemos proponer soluciones que sean efectivas y económicas al mismo tiempo: el reciclaje. Mediante la separación selectiva de residuos se favorece el reciclaje, que evita que parte de los residuos se

amontonen en vertederos y al mismo tiempo que respeta el medio se produce un ahorro de energía, materias primas y agua.

Con todo lo que hemos comentado hasta ahora es más que suficiente para ver que es necesario trabajar este tema en la escuela, de una manera directa. Por ello, mediante la propuesta didáctica que se lleva adelante en este trabajo se pretende trabajar a partir de lo mencionado, sin olvidar la importancia que tiene la escuela en este proceso de cambio continuo.

1.2. GBL-ren helburuak / Objetivos del TFG.

El objetivo principal del trabajo de fin de grado es desarrollar, mostrar y aplicar los contenidos, capacidades, competencias y habilidades adquiridas durante estos últimos cuatro años. Para ello se desarrolla un marco teórico y una propuesta didáctica en la que se podrá observar lo mencionado.

Teniendo en cuenta todo lo desarrollado en el apartado anterior, en la propuesta didáctica que desarrollaremos el objetivo general es que los alumnos adquieran los conceptos de los residuos y su separación selectiva de una manera teórica y práctica. Junto a esto trabajaran otros temas unidos a esos conceptos: el reciclaje de los residuos, disminución, reutilización... Además, como se integran con otras asignaturas, se trabajaran temas como conservación de la naturaleza o sensibilización.

Partiendo de ese objetivo general podemos deducir algunos más específicos:

- Conocer el proceso de los residuos.
- Tipos de residuos, sensibilización y conservación del entorno, integrado en otras áreas.
- Adquirir conocimientos y habilidades que se puedan aplicar en el presente y futuro.
- Desarrollar un pensamiento reflexivo y crítico, siendo capaz de formular alternativas y soluciones.

2. MARCO TEÓRICO / ESPARRU TEORIKOA

2.1 Oinarri teorikoa / Fundamentación teórica

Atal honetan jorratzen ari garen gaiari buruzko oinarrizko informazio teorikoa aurkituko dugu atal desberdinetan banaturik.

2.1.1 Eskolaren betebeharra / La función de la escuela

Lehen Hezkuntza osoa umeen ikasketa prozesuan garai berezia da, honetan ikasleak eskolara joango dira eta eskolan hainbat eduki, arau eta jarrera erakutsiko zaizkie. Baina, derrigorrezko hezkuntzaren aldi honetan horiek baino gauza gehiago ikasi eta garatuko dituzte, Nafarroan 24/2007 Foru Dekretuan, definitzen duen bezala, helburu hauek ezartzen dira .

“Lehen Hezkuntzaren helburua da haur guztiei beren garapena eta ongizatea sendotzeko moduko hezkuntza ematea. Lehen Hezkuntzak, halaber, aukera eman behar die ahozko adierazpen eta ulermenari buruzko eta idazketari eta kalkulari buruzko trebetasunak bereganatzeko eta gizarterako trebetasunak, lanerako eta ikasteko ohitura, zentzu artistiko, sormena eta afektibitatea bereganatzeko.”

Hori dela eta, eskola, curriculuan oinarritua, horien identitatea garatzean esku hartuko du. Abantaila horri esker gaurko eskola etorkizuneko egoera aldatu dezake: gaur egun agintzen duten pentsamenduak gaindituz, antropozentrismoa, biharko egunean inguruarekin errespetu gehiago duten hiritarrak formatuko dira, Aramburu, F (2000) dionaren arabera. Izan ere, balore eta jarrerak ez dira jaiotzetikoak, gizartean eraikitakoak baizik, orduan ikasten direla esan genezake. Baloreen ikasketa hori itxura fisikoa, ezagutza kognitibo eta afektibo-moralaren arabera izanen da.

2.1.2 Ingurugiroa eta ingurugiroaren hezkuntza / El medio y Educación Ambiental

Bestalde ingurugiroa eta ingurugiroaren hezkuntzaren arteko harremanaz eta honen historia laburra azalduko dugu hurrengo lerroen bitartez.

Hasteko, argitu dezagun ingurumenaren definizioa: naturako izaki bizidun guztiak eta inguru fisikoa biltzen duen eremua da, hau da, ez da bakarrik bizitza gertatzen den espazioa, baizik eta alderdi edo faktore desberdinen eraginaren emaitza; uraren, haizearen eta lurzoruaeren eraginaren emaitza, hain zuzen ere.

Behin ingurugiroaren kontzeptua definitua izanda, honek hezkuntzan izandako bilakaera laburra azalduko dugu.

Ingurugiroaren hezkuntza aurrekariak XIX. mendeko mugimendu naturista eta mugimendu pedagogiko anitzak dira, zeinak beharra ikusten zuten eskolan inguruko baliabideak erabiltzea.

Era berean, ekologismoan du oinarri: mugimendu soziopolitikoak, inguruarekin erlazio harmonikoagoa zuena helburu errekurtsuak eta inguruaren kalitatea hobetzeko.

1970. urtetik aurrera pertsona, kolektibo, instituzio eta gobernuak parte hartzen hasi ziren:

- UNESCOk programa bat sortu zuen, Gizakia eta Biosfera (MAB). Paris, 1971.
- Nazio Batuetako konferentzia ingurugiroari buruz. 1973
- Ingurugiroari buruzko Nazio Batuetako programa. 1973
- Ingurugiro Hezkuntzari buruzko Programa Internazionale. 1975
- Ingurugiro hezkuntzari buruzko seminarioa. Belgrado 1975.
- Ingurugiro hezkuntzari buruzko nazioarteko kongresua. Mosku 1987. Kongresu honetan ingurugiroaren hezkuntza definitu zen: “prozesu bat da, etengabea, indibiduok eta taldeek bere ingurugiroaren kontzientzia, baloreak, konpetentziak, esperientzia eta borondatea hartzen dutenak

ekintzak egiteko, bai gaur egungo bai biharko ingurugiroaren arazoak konpontzeko”

- Ingurugiro hezkuntzari buruzko edukien erresoluzioa. Europar Batasuna. 1988
- Lurraren Bilera. Rio de Janeiro. 1992
- Ingurugiro hezkuntzari buruzko I. Europako udako unibertsitatea. Tolouse, 1994

Espainia mailan hainbat kongresu eta jardunaldi egin dira ere, esanguratsuenak hauek dira: Ingurugiro hezkuntzari buruzko Lehenengo Jardunaldiak (Sitges, Bartzelona, 1983), Ingurugiro hezkuntzari buruzko Bigarren Jardunaldiak (Valsain, Segovia, 1987) eta Ingurugiro hezkuntza, hezkuntza sistemean barneratzeko seminarioa. 1996an Ingurugiroaren Ministerio sortu zen ingurugiroa babes politikoa izateko.

Ezin dugu ahaztu ingurugiroaren hezkuntza, hezkuntza formaletik haratago joan ahal dela, hau da, eskolan edo eskolatik kanpo ikasi ahal dela. Modu honetan hezkuntza formalean, informalean eta ez formalean arteko erlazioa sortuz izanen dugu benetako hezkuntza sistema. UNESCOk (1978) hitzen hauen bidez defendatzen zuen orain esandakoa:

“La Educación Ambiental no debe ser una materia más que ha de añadirse a los programas de estudio ya existentes, sino que debe incorporarse a los programas destinados al conjunto de los estudiantes, cualesquiera su edad ... Su contenido debería abarcar todas las partes del programa escolar y extraescolar y constituir un solo proceso continuo ... La idea fundamental consiste en lograr, gracias a una interdisciplinaridad cada vez mayor y a una coordinación previa de las materias, una enseñanza concreta encaminada a solucionar los problemas del medio ambiente o al menos a permitir que los estudiantes tengan los conocimientos necesarios para participar en la toma de decisiones ”¹

¹ “Ingurumen hezkuntza ezin da izan beste eduki bat zeina gehituko dugu existitzen diren hezkuntza programetara, izan ere txertatu behar dira ikasleentzat bideratutako programetan, haien adina kontuan hartu gabe ... Haien edukiak eskolako programa guztia hartu behako luke , eskolaz kanpokoa ahaztu gabe eta etengabea izan behar da. Ideia garrantzitsuena arloko artekotasuna lortzea izan behar du, geroz eta gehiago izanez, lortu behar da arlo desberdinen

Guk hezkuntza formalaren barrua proposatu dugu aurrerago ikusiko dugun proposamen didaktikoa, horregatik eskola eta ingurugiroaren arteko erlazioan zentratuko gara, aurrekarietatik hasita.

Marcen, C. (1989) autorearen liburuan oinarrituta, eskolen sorreratik inguruari lotutako gaiak jorratzen hasi ziren eta XIX. mendean hasi ziren metodo intuitiboak erabiltzen: objektuak ukituz eta sentituz. Era berean ateraldiak egiten hasi ziren metodo honekin XIX. mendearen bukaeran, adibidez, geologia, flora eta fauna bezalako gaiak lantzeko. Kasu hauetan helburua ezagutza bereganatzea izanda ingurua baliabide didaktiko bat izatera pasatzen da. Eskola Berriaren sorrerarekin ingurugiroaren hezkuntzaren beharraren justifikapen pedagogikoa egitea lortzen da eta umean natur ingurumenarekin kontaktuan jartzea beharrezkoa ikusten da.

Espanian Manjon apezak (1846-1926) Ave Maria eskolan ateraldiak egiten ditu ingurua ezagutzeko eta bestelako ariketak ere naturarekin kontaktuan jartzeko. La Bosc fundazioa eta Instituto Escuela de la Institucion Libre de Enseñanza diralakoak, XX. mendearen hasieran, ingurumenean oinarritutako ideia pedagogikoak garatzen hasi ziren, baina Gerra Zibilak proiektu hauek eten zituen.

XX. mendearen azken hamarkadetan gaia berriro ere suspertzen hasi zen ingurugiroa oso azkar hondatzen hasi zelako, beraz, arazo bat bihurtzen hasi zen eta kezka horrek gaiari ikuspuntu pedagogiko desberdin bat eman zion.

1990an LOGSE izeneko legea onartu zen hezkuntza erreformatzeko asmoz. Honetan ingurugiroaren hezkuntza oso kontutan izan zuten eta zeharkako arlo bezala egon beharko zen eskola programa guztietan. Zeharkako arloa izanda ez dira eduki gehiago ezartzen, baizik eta metodologia ezberdin baten bitartez lortu nahi zen errespetua, solidaritatea, tolerantzia ... bezalako balore eta jarrerak garatzea.

arteko aurreko prestakuntzaren bitartez, eta bideratua izan behar da ingurugiroaren arazoak konpontzeko edo, gutxienez ikasleei aukera ematea ezaguera batzuk izatea erabakiak hartzeko.”

2006an LOE legea estatu maila onartu eta gero, Nafarroan 24/2007 Foru Dekretua, martxoaren 19koa, onetsi zen bezala Natur, Gizarte eta Kultur ingumenaren arloan modu zuzenean landuko da ingurumena, izan ere, birziklapena, hondakinen klasifikazioa eta hondakinak prozesatzea ingurugiroaren hezkuntzaren barnean proposatua dago, eskolan, aipatu dugun arloan lantzen dena. Segidan aipatuko ditugu Foru Dekretu horretan ingurumenarekin eta, ondorioz, jorratzen ari garen gaiarekin lotutako hainbat onarpen.

“Natur, gizarte eta kultur ingurunearen ezagueraren arloak jakintzaren esparru desberdinak biltzen ditu, horietako bakoitzaren koherentzia errespetatzen du, ikaskuntzaren berariazko prozesuetan arreta jartzen du eta jakintza arlo guztiak helburu bateratu batera bideratzen ditu: gizakiaren ingurunea osatzen duten alderdi eta dimentsioak hobeki ulertu eta azaltzen laguntzea.”

“Curriculumaren antolaketa lotuta dago gizakia/gizartea, ingurune fisikoa/ingurune soziala, natura bizia/bizigabea, natura/kultura gisako elkarreraginen planteamendu kontestudun eta integratu batekin, eremuaren eta denboraren neurrien barnean betiere, eta ikasleen esperientzia zuzen edo zeharkakoetatik abiatuta.”

Bestalde, curriculum horretan zeintzuk diren hezkuntza oinarriak aipatzen da eta horien artean haxe aurkitu ditzakegu: “Baliabide naturalen erabilera zentzuzkoa, ingurumenaren gaineko ardura, norberaren eta taldearen osasunaren babesa, kontsumo neurritzkoa eta zirkulazio arauetara egitea.”

Curriculum honi irakurtzen jarraitzen badugu edukietan aurkitu ditzakegu ingurumena zaintzea eskolatik bultzatzen dela:

“1. multzoa, *Ingurunea eta ingurune hori zaintzea*. Edukiak: espazioaren pertzepzioa eta irudikapena, horrekin batera unibertsoa, klima eta bere eragina, ura eta bere aprobetxamendua, bai eta pertsonen naturan jarduteko duten gaitasuna ere.”

Esan bezala gizakia ez da bizi ingurunetik kanpo, baizik eta berarekin etengabeko harremana du, bereiztezina.

“2. multzoa, *Izaki bizidunen aniztasuna*. Izaki bizidunei buruzko ezagutza eta horiekiko begirune eta estimua”

“6. multzoa, *Materia eta energia*. Multzo honetako edukiak fenomeno fisikoei eta gai eta aldaketa kimikoei buruzkoak dira, eta geroko ikaskuntzen oinarri.”

Azken multzo honetako edukien artean jarrera kontzientea garatzea edo “objektuak eta substantziak murriztu, berrerabili eta birziklatzea” bezalakoak daude.

Foru Dekretu horretako laugarren artikulua Lehen Hezkuntzako xedeak definitzen ditu, haien artean gai honekin zuzenki lotua bi aurkitu ditzakegu:

“h) Norberaren ingurunea, bai natur, bai gizarte eta bai kultur ingurunea, ezagutu eta aintzat hartzea, bai eta haren gaineko ekintzarako eta zainketarako posibilitateak ere.”

“n) Bizidunak, eta bereziki gizakiak hurbilen dituen animaliak eta landareak ezagutu eta aintzat hartu, eta haiek zaintzeko portaerak bereganatzea.”

Onartu berri den LOMCE legean ere ingurugiroaren hezkuntza lekua du, ikus dezagun 2014ko martxoaren 1ean, larunbata, BOEn onartutakoa:

“Los currículos de Educación Primaria incorporarán elementos curriculares relacionados con el desarrollo sostenible y el medio ambiente ...”²

“El desarrollo de la ciencia y la actividad científica es una de las claves esenciales para entender la evolución de la Humanidad. En la actualidad, la ciencia es un instrumento indispensable para comprender el mundo que nos rodea y sus cambios, así como para desarrollar actitudes responsables sobre aspectos relacionados con los seres vivos, los recursos y el medioambiente.”³

² “Lehen hezkuntzako curriculuak garapen iraunkor eta ingurugiroaren inguruko elementuak izanen dituzte ...”

³ “Zientziaren garapena eta ekintza zientifikoa gakoak dira Gizakiaren eboluzioa ulertzeko. Gaur egun, zientzia gure inguruko mundua eta haren aldaerak ulertzeko beharrezko baliabidea da, era berean izaki bizidunekin, baliabideekin eta ingurugiroarekin jarrera arduratsuak hartzeko bidea da ...”

Edukietan ere, gai hau aurkitu dezakegu, orain irakurri ahal dugun bezala multzotan bereizita daude eta bigarren multzoa da gehien interesatzen zaiguna:

“El currículo básico del área de Ciencias Sociales de Educación Primaria contiene los elementos que determinan los procesos de enseñanza y aprendizaje de esta área, que tendrá un carácter global e integrador. Los contenidos se han agrupado en bloques que permiten una identificación de los principales ámbitos que componen las Ciencias Sociales.”⁴

“En el Bloque 2, El mundo en que vivimos, se realiza el estudio de la geografía tanto en el entorno, que acerca al alumno a su realidad, como en medios más lejanos para que tenga una visión más global.”⁵

“En este bloque se utilizarán diferentes tipos de textos Por último, se analizarán la influencia humana en el medio y sus consecuencias ambientales.”⁶

Hezkuntzaren lege berri honetan hauek dira proposatzen diren edukiak:

- “La Intervención Humana en el Medio.”⁷
- “El desarrollo sostenible.”⁸
- “Los problemas de la contaminación.”⁹
- “El cambio climático: Causas y consecuencias.”¹⁰
- “Consumo responsable.”¹¹

⁴ “Lehen hezkuntzako zientzia sozialen arloko oinarritzko curriculum, irakaskuntza eta arlo honetako ikaskuntza edukiak zehazten dituen, izaera globala eta integratzailea izanen du. Edukiak multzoetan banatu dira, hauek zientzia sozialen osatzen dituzten hainbat esparru identifikatzeko balio dute. “

⁵ “2. multzoan, bizi garen munduan, geografia eta haren inguruaren ikerketa egiten da, ikaslea bere errealitatera hurbilduz eta inguru urrunagoak ere, ikuspegi globalagoa izan dezan.”

⁶ “Multzo honetan hainbat testu mota desberdin erabiliko dira Azkenik, gizakiaren eragina ingurugiroan eta horien ondorioak ingurugiroan aztertuko dira. “

⁷ “Gizakiaren ekintzak ingurugiroan”

⁸ “Garapen iraunkorra”

⁹ “Kutsaduraren arazoa”

¹⁰ “Aldaketa klimatikoa: arrazoiak eta ondorioak”

¹¹ “Kontsumo arduratsua”

2.1.3 Hondakinen bilakaera historikoa / Los residuos durante la historia

Azkenik, marko teorikoa osatua ematearren, hondakinen bilakaera historikoa landuko dugu gizartearen sorreratik gaur egun arte, Del Val, A. (1998) autorearen liburua kontuan hartuz.

Neolitoan nekazaritzaren sorreraren ostean soberakinak sortu ziren. Soberakinak egotean naturara jaki bila joatea ez zen beharrezkoa, modu honetan naturatik aldendu ginen ez genuelako modu zuzenean behar. Era berean, jakien garraioa eta “asmatu” zen hauen jatorritik urrun. Gainera, janaria lortzeko gizakiak gutxiago mugitu behar zer gordetu ahal zelako. Horrela sortu ziren herriak, babeslekuak zirenak, gero eta handiago egiten joan ziren hiriak bihurtu arte. Baina antzinako herri hauetan ekoiztutako materialak erraz deskonposatzen ziren: egurra, artilea, kotoia, igeltsua ... Bestalde gizarte mota hauek oso energia gutxi kontsumitzen zuten. Hortaz, sortu ahal zituzten hondakinak eskasak ziren eta errazak birziklatzeko.

Hiri gizartean, ordea, beti izan dira arazoa hondakinekin: antzina herrietako hondakinak bezalakoak baziren ere, hauen kantitatea handia izatean oso zaila bihurtzen zen hauek modu egoki batean tratatzea, birziklatzea edo berrerabiltzea. Gaur egungo mendebaldeko gizartean, ordea, herri batzuk kenduta, hiriek sortutako hondakinak industriak sortutakoen antza daukate: plastikoak, beirak, metalak, obra hondakin, hondarrak ...

Gaur egun, hondakinen kopurua hazten ari dela esan dugu aurreko atalean Nafarroako datuak kontuan hartuta, baina zergatik gertatzen ari den orain azalduko dugu. Hainbat arrazoi badaude ere garapen industrialaren da garrantzizkoena: industriak, lehen gaiak baliatuz, oso erraz sortzen ditu kontsumorako gauzak, batez ere ontziak eta bilgarriak, erabili ondoren bota behar direnak. Era berean kontsumismoaren garaian bizi gara, kultura eta ekonomiaren oinarria dena, eta honen ondorioz pertsonen behar desberdinak ase behar dira, oinarritzakoak direna (janaria, bizitokia ...) eta sortutakoak, zorientasuna “bilatzeko” baliagarriak direna. Bestalde munduko demografia esponentzialki handitzen ari denez hiriak haziz, kontsumoa igotzen ari da.

Azkenik, produkzio sistema ez da oso eraginkorra hondakinak ekiditeko orduan, sortutako gehiena, denbora tarte laburrean, botatzen da.

Halaber, ekoizten denaren eta sortzen den zabor kantitatearen artea erlazio zuzena dago, halatan, gero eta ekoizpen maila handiago izan, hondakin kantitatea ere handiagoa izanen da. Dena dela, barne produktu gordinaren ekoizpen maila altuak talka egiten du, batzuetan, sortutako hondakinak birziklatzeko gaitasunarekin. Bestalde, estatu garatuetan egiaztatu da gero eta garapen maila altuagoa edo baxuagoa izan zaborrontzietan dauden produktuen izaera aldatzen dela: gai organikoak gutxituz doaz garapen maila igotzen den heinean eta alderantziz.

Azkeneko hamarkadetatik aurrera hondakinen kudeaketan neurri berriak direla medio hondakinak ez dira ez herrietan ezta hirietan pilatzen. Udaletxeek, edo hauek kontratatutako zerbitzu edo mankomunitate baten bitartez, hauetatik sortutako hondakin guztiak bildu eta prozesatzen dituzte: zabortegetan pilatu, errausketa, birziklapena ... Hori dela eta hiri edo herrietan ez ditugu hondakinak pilatuta ikusten, kasuan kasuko egoera batzuetan izan ezik, esateko, zerbitzu hauen greba edo zerbitzu urria.

Espainiako datuak aztertzen baditugu, ikus dezakegu oso nabaria dela egunero eta gehiago birziklatzen dela, hau da, gizarteak denbora laburrean, % 4,6 birziklatzetik % 70,9 birziklatzera aldatu duela. Beraz, etxeetan erabiltzen diren hamar ontzietatik zazpiti berrito erabiltzeko aukera ematen diegu, naturaren ustiapena gutxituz. Behatu 1. taulako datuak.

1. taula. Ontzien birziklapena Espainia maila.

Urtea	Ontzien birziklapena (%)
1998	4,6
1999	16
2000	23,9
2001	34,2
2002	38,5
2003	43,3
2004	47,2
2005	51,5
2006	53,3
2007	56,1
2008	62
2009	65,1
2010	65,9
2011	68,3
2012	70,3
2013	70,9

2013ko datuarekin jarraiki esanguratsuak diren hainbat aldagai aipatu ditugu orain. Ia ontzien % 71 birziklatzeak urte horretan 13,8 miloi kg CO₂ atmosfera isurtzea saihestu zen, 15,8 miloi MW ordu elektrizitate ez kontsumitzea suposatu zuen (1,42 miloi biztanlek urte batean kontsumitzen duten argi indarra) eta 375 miloi metro kubiko ur aurreztu ziren (1,2 miloi bizilagunek urte batean behar duten adina). Ecoembes web orritik hartutako datuak. (http://www.ecoembes.com/sites/default/files/presentacion_0.pdf)

Nafarroaren kasuan, 2012an gehien birziklatu komunitatea izan bazen ere (http://www.navarra.es/home_es/Actualidad/Sala+de+prensa/Noticias/2012/07/26/informe+reciclaje+2011.htm), hiri eta herrietan sortutako hondakin biodegradagarriei buruzko Europa Batasuneko akordioak ez zituen bete, hain zuzen ere 2009ko uztailaren 16rako hauek sortutako hondakinen erdia desagertuak egon behar ziren, baina ez zen horrela izan. “Consortio de residuos de Navarra” tik bereganatutako datuak, ikusi hurrengo web orrian (<http://www.nilsa.com/residuos/index.asp>)

2.2 Metodologia / Metodología

Irakas metodologiaz hitz egiten ari garenean helburu batera iristeko bidea dela ulertu dezakegu, etimologiari kasu eginez. Eskolan arlo bat lantzen ari garenean, ordea, metodologiak beste zentzu batzuk hartzen ditu bere gain, Etxague, X. (2004) autoreak liburuan esaten duen bezala:

1. Aurretik programatuta dago eta landu nahi diren helburuen arabera da.
2. Aipatutako helburu hauek ikasleak ikasi beharrekoak dira, beraz metodoaren betebeharra da ikaslea helburu batzuetara iristea.
3. Aurrekoa kontuan hartuz, eskolan helburu batzuetara iristeko teknika eta jarduera multzoa edo sekuentzia erabiltzen dugu, hori dela eta metodologia horrela defini genezake ere: aldeztatik zehaztutako helburuak lortzeko jarduerak.
4. Helburuak lortzeko jarduerak modu logiko edo sistematiko batean sekuentziatuak daude, haien artean eraginak dituzte eta norabide batera zuzendurik daude.

Horrenbestez, irakasleok jarduera sekuentzia bat egitean edo hautatzean metodologia zehaztuko du. Aitzitik, jarduera multzo horiek modu koherentean ordenatuak ez badaude ezin izango dugu metodologia didaktikoaz hitz egin: jarduerak zentzurik gabe ordenatuak badaude, helburu batera iristeko bidea ez badira, ikasleen behararen eta egoeraren arabera ez bada, ikasleen ikaskuntzan zentratua ez badago ...

Hortaz, ikusi dugunez, metodologiari ez izatea posiblea lirateke, baina metodologiari ez izatea edo erabiltzea metodoa dela ere esan dezakegu; seguruenik didaktikatik urrun geratuko da.

Metodoak anitzak dira eta baliagarriak, baina oso garrantzitsua da bakoitza ondo erabiltzen jakitea: baldintza batzuetan metodologia batek oso emaitza onak eman ditzake, baina beste testuinguru batean hain ondo

funtzionatutakoak alferrikako izan daiteke. Era berean errealitatea aldakorra eta anitza izanda metodoen erabilpenak irekiak eta malguak izan beharko dira: desberdinak erabili ahal ditugu, bakoitzetik behar duguna hartuz, eta haien artean osagarri izan ahal dira arazorik gabe. Honenbestez ez dago metodo idealik, guztiak baliagarriak baitira momentuaren arabera.

Etxague, X. (2004) liburuarekin jarraiki, eskola tradizionalki metodo itxiak eta homogeneousak erabili ditu urteetan zehar: eskola magistrala, aurkikuntza metodoa ... Bakarka erabiltzen ziren hauek, puruak bihurtuz. Orain arte esandakoa kontua hartuz, metodo hauek egoera konkretu batzuetan dira soilik erabilgarriak.

Hemen garatuko diren teoriak metodologia desberdinen oinarri izango dira.

2.2.1 Teoria konstruktibista / Teoria constructivista

Lehenik eta behin konstruktibismoari buruz arituko gara, honen ereduaren arabera norberak sortzen duen ezagutza ez da errealitatearen kopia, baizik eta bakoitzak eraikitzen duena. Ezagutza eraikitzeke aurretiko ezagutzetatik abiatu behar gara edo pertsona horren inguruarekin duen erlazioetik.

Hona hemen konstruktibismoak dituen hainbat aldaera, autorez autore:

Piaget-en esanetan ezagutza norberak moldatu, birmoldatu eta aldatu behar du. Beti ere, bere ingurunetarekin erlazionatzen denean lortuko ditu hauek eta ezagutza horiek sareetan antolatzen ditu, aurretik zituen ezagutza sareak aldatuz: bakoitzak bere ezagutza eraikitzen du. Kualitatiboki ezberdinak diren garapen-aldiak iragaten ditu adimenak.

Vigotskik ulertzen zuen subjektua, nagusiki, gizaki sozial bezala eta ezagutza emaitza soziala da. Ikastea ez da bakoitzaren jarduera, baizik eta jarduera sozial bat. Gizakien arteko harreman guztiei esker sortzen dira goi mailako funtzio psikologikok: komunikazioa, arrazoiketa ... Beraz, gizakien arteko erlazioei ematen die garrantzia.

Ausubelek, ordea, ikaste esanguratsuaren kontzeptua barneratzen du. Ezagutza eraikitzeke aurretiko ezagutzaren eta ikasi nahi dugunaren arteko alderen arabera izanen da esanguratsua. Ikasi nahi duguna asko urruntzen bada ikasleak dituen aurrezagutzetatik lortutako ezagutza ez da oso esanguratsua izanen.

2.2.2 Teoria konduktista / Teoría conductista

Teoria konduktistaren arabera, ikastea jokabide-aldaketa bezala ulertzen da. Watson eta Skinner dira jokabidearen moldakuntzaren aitzindariak. Asoziazioaren bitartez lortzen da:

- Bi gertakari ezberdinen edo gehiagoren artean denborazko eta tokizko gertutasuna ematen denean, gertakari horien artean lotura bat gauzatzen dugula esaten da
- Bateratasun hori zenbat eta gehiagotan errepikatu, gertakarien arteko lotura indartzen da.
- Gertakari horietako bat emanez gero, horri asoziatutako beste gertakariak ere eman egingo lirateke.

Asoziazio horiek estimulu errefortzutzailleen bidez aldatu daitezke, errefortzuaren izaeraren arabera jokabide baten agerpen-maiztasuna gehitu, gutxiagotu edo erabat ezabatu daiteke

- Gurari-estimuluak (atsegina): jokabide bati jarraitzen dioten jazoera, gertakari edo ezaugarriak subjektu batentzat atseginak badira
- Iguin-estimuluak (desatsegina): jazoera, gertakari edo ezaugarriak subjektuarentzat ezatseginak badira

Bi teoria hauek erabiltzea ez da nahikoa gaurko eskolan, izan ere konduktismoa jokabidera eta kuantifikaziora soilik mugatzen du ikaskuntza eta konstruktibismoa norberak eraikitzen duenera. Hori dela eta gizakien arteko

elkarreraginari esker ezagutzea lortzea proposatzen da: berdinen arteko elkarriketak, ikaskuntza kooperatiboa ...

2.2.3 Irakaskuntza indibidualizatuaren metodoa

Irakaskuntza indibidualizatuari esker ikasleen garapen integral pertsonalizatua lortu ahal dugu. Horrela, ikasle bakoitzaren berezko gaitasunak garatzeko behar diren jardueren bitartez egingen da. Dударik gabe ikaslea ikaskuntzaren protagonista izan behar du eta banakako lanetan oinarritzen bakoitzak dituen gaitasun potentzialak garatzeko.

Honetan bakoitzaren ezaugarri eta aukera indibidualak azaleratzen dira, ikaskuntza pertsonalizatuagoa bihurtuz, ondorioz ikasle bakoitzari ikaskuntza irakaskuntza prozesu desberdina dagokio.

Metodo hau benetako gela batean aplikatzeko hainbat elementu izan behar dira kontuan, bi talde nagusitan banatuak daudenak:

- Ikasle bakoitzari dagozkionak: adina, sexua, arraza, garapen fisiko eta psikologiakoa, espektatibak ...
- Bakoitzaren inguruari dagokiona: inguru familiarra, geografikoa, soziala, ekonomikoa, kulturala, politikoa ...

Bestalde, metodo indibidualak programaketa indibidualak egitea eskatzen du: eduki, ebaluazio, materiala, jarduera ...

Ikusten dugun bezala metodo hau gaur egungo eskolan erabiltzea utopikoa da aurrera eramateko behar den denbora guztiagatik. Hala ere, kapitulu honen hasiera esan dugun bezala, metodologiak haien artean osagarri dira eta bakoitzetik zerbait har dezakegu.

2.2.4 Irakaskuntza sozializatuaren metodologia

Honen bitartez ikasleek harreman eta elkarbizitza sozialei esker ikasteko aukera sortzen dituzte. Hori dela eta ikasleen alde soziala garatzea ere du helburu metodo honek. Izan ere ikaslearen ahalmen soziala trebatzeko talde sozialetan parte hartu behar dute taldeekin egindako elkarrekintza horien ikasleen gaitasunetan eraginak izateko. Taldea ikasteko gunea dela kontuan hartu behar dugu eta horrenbestez modu didaktiko batean erabiltzeko aukera izanen dugu.

Proposamen metodologiko honen arabera talde lana izanen da ikaskuntzarako ardatz nagusia, horretarako taldea helburu bera izan behar du. Ikasle bakoitza talde horren barruan partaide eta arduradun izan beharko da. Honekin bat ikasleek ahaleginak egin beharko dituzte helburu komun horretara iristeko, koordinazioa beharrezkoa izanen da horretarako.

Aurreko lerroetan esandakoari jarraiki, ikasleek hainbat helburu lortuko dituzte besteak beste: ikasleen garapen integrala, garapen soziala bultzatu, taldearen helburuak konpartitzeko beharra barneratzea, taldearen laguntzarekin banakoaren garapena lortzea, kooperazioa eta komunikazioa errazten dituzten jokabideak garatzea ...

Taldeen bidez lan egitean, hauen osaera kontuz hautatu behar ditugu. Taldea osatzen dituzten kideen arteko heterogeneotasuna bultzatu behar da zailtasunak dituzten ikasleak talde guztietan egoteko, modu honetan guztien integrazioa bultzatuko dugu. Gomendagarria da ikasleek taldeak egitea, eraginkortasun handiagoa izanen baitute lanean, haien interesak betetzea motibagarria izaten da askotan, hala ere irakasleak esku hartu behar du bere interesen arabera. Gainera talde iraunkorrek errendimendu handiagoa eskaintzen dute eta orokorrean, bost edo sei partaidez osatuak daudenak. Ez dugu ahaztu behar hauek gomendio orokorrak direla eta egoeraren arabera aldatkorak.

Azkenik, irakaslearen papera ikusiko dugu metodo honen barnean. Irakaslea taldeak dinamizatzekeo arduraduna du, talde bakoitzeko kolektibotasuna

indartuz. Halaber, ikasleen lana indartu behar du, bakoitzaren gaitasun sozialak eta partikularrak kontuan hartuz.

2.2.5 Aurkikuntza metodoa.

Irakaskuntza tradizionalaren ordezkia bezala proposatzen da askotan. Honetan, labur esanda, ikasleari edukiak aurkitzea eskatzen zaio. Aurkikuntza prozesu hori gertatzeko irakasleak ikaslea gidatu behar du, dena dela ikaslea ezagutza bilatzeko ardura izanen du.

Piagetek, adibidez, aurkikuntza goraipatzen zuen: “Ume bati berak bakarrik aurki zezakeen zerbait irakasten zaion aldiro, ume honi asmakuntza jarduera, eta, ondorioz, osoko ulerkuntza ere galarazten zaio ”.

Metodo honekin lortu nahi diren helburu orokorren artean hauek dira aipagarriak: ikaslearen adimen orokorra garatzea, prozesu kognitibo eraikitzaile eta prozesatzaileak garatzea, hala nola, ulermena, informazioaren prozesatzea, aurkikuntza hausnartzailea ... eta ikerketa prozesuak garatzea, esateko behaketa, informazio bilketa, antolaketa, esperimentazioa ...

Irakaslearen jokabidea metodo honetan ikerketaren garapena kontrolatzea eta orientatzea da, beti ere ikasleekin berdintasunean, autoritate izaera ez du lekuri aurkikuntza sisteman. Irakasle gisa arau batzuk bete behar ditu: aurkitu beharreko edukiak ez ditu zuzenean irakasten, irakaslea ez da guztia dakien pertsona, ikasleen menpe eta ikasleak ondorio okerretara iristean galderak planteatuz zuzenera iritsiko direla ziurtatu behar da.

2.2.6 Transmisioa edo jasokuntza metodoa.

Irakaslea ikasleei eduki berriak transmititzean datza metodo hau. Ikasleak jasotzen dituen edukiak edo ezagutzak osoak, zuzenak, galderarik gabekoa eta berria izanen da.

Jasokuntza metodoan eduki berriekin erlazionatzeko bi modu proposatzen dira: irakasleak gidatutako aurkikuntzaren bitartez edo irakasleak zuzenean transmititu egin dituelako.

Metodo honekin hainbat abantaila izanen ditugu gunes desberdinetan. Irakaskuntzari dagokionez ikaskuntza sekuentzia laburrak egitea egokia suertatzen da baldin eta benetan laburrak badira, ikasleen atentzioa eta motibazioa galduko dugu luzatzen doan heinean. Era berean ikaskuntza kontrolatzeko modu erraza da, ikasle eta irakasleak edozein momentutan erraz ikusiko dute ikaskuntza noraino egin den. Azkenik, eduki kontzeptualak, prozedurazkoa eta jarrerazkoetan trebatzeko erabilgarria da transmisioan oinarritutako metodo hau.

Irakasleari dagokion lanari buruz konplexua dela esan dezakegu. Hasteko programazioa ba planifikatu behar du alde aurretik, gero aurkezpen bati esker ikasleak motibatu behar ditu, ondoren ikasleen aurrezagutzak behatu informazioa aurkezteko eta, azkenik, informazioa edo edukiak lantzeko beharra du, ebaluazioa eta autoebaluazioa eginez.

2.2.7 Ikaskuntza esanguratsua

Ausubelek proposatzen duenarekin jarraiki, ezagutza lortzeko baldintza batzuk jartzen ditu: ikas materiala esanahia izan behar du berez, hau da, bere atalak ordenatuak edo erlazionatuak egon behar dira logika batekin eta ikasleak aurretik izan behar ditu ideiak erabilitako materialarekin erlazioan jartzeko. Orduan, ezagutza eraikiko dugu ikaslearen aurre ideietan ezagutza berriak sartzen baditugu.

3. PROPOSAMEN DIDAKTIKOA / PROPUESTA DIDÁCTICA

3.1 Testuingurua / Contextualización

Lan honetan proposatzen den unitate didaktikoa Lehen Hezkuntzako bigarren mailako ikasleentzat zuzendua da, D ereduan. Hondakinak eta birziklapena lantzea da helburu nagusia, hala ere, bestelakoak ere landuko dira. Aipagarria da horiek lantzearen hasiera izanen dela, beraz, lan egiteko sakontasuna honen menpe egonen da. Honekin jarraiki, lehenengo zikloko bigarren mailarako prestatua badago ere, lehenengo mailan eta bigarren zikloan erabil daiteke aldaketak eginez, kurtso bakoitzerako beharrak kontuan hartuz.

Lehen Hezkuntzako bigarren mailako ikasleak, helduak ez badira ere, konturatu behar dira haiek izandako jarrerak edo portaerak ondorioak dituztela bere inguruan, eta berean, ingurua zaintzeko jokabideak izan ahal dituztela ohartarazi zaie.

3.2 Oinarrizko gaitasunak / Competencias básicas

24/2007 Foru Dekretua, martxoaren 19koa, Nafarroako Foru Komunitateko Lehen Hezkuntzako irakaskuntzarako curriculumak ezartzen duenean oinarrituta oinarrizko konpetentziei honela dio.

“Oinarrizko gaitasunak curriculumean sartzeak bide ematen digu ezinbestekotzat hartzen diren ikaskuntzak azpimarratzeko, ikasitakoa aplikatzera bideratutako planteamendu integratzaile batetik abiatuta. Horregatik dira oinarrizkoak. Derrigorrezko irakaskuntza bukatzean gazte batek eskuratuak izan behar dituen gaitasunak dira, bere burua gauzatu, herritar aktiboa izan, helduaroan modu egokian sartu eta bizitza osoan zehar ikasten segitzeko bidea ematen diotenak.”

“Oinarrizko gaitasunak curriculumean sartzeak helburu batzuk ditu. Aurrenik, ikasitakoak integratzea, hala formalki ikasitakoak, arloetan edo irakasgaietan sartuak, nola informalki ikasitakoak eta ikasketa ez-formalak. Bigarrenik, ikasitakoa integratu, eduki mota desberdinekin lotu eta egoera eta testuinguru

desberdinetan behar dutenean modu eraginkorrean erabiltzea ahalbidetzen die ikasleei. Eta, azkenik, irakaskuntza orientatzen du, ezinbesteko edukiak eta ebaluazio irizpideak identifikatzen lagundu eta irakatsi eta ikasteko prozesuari buruzko erabakiak inspiratzen baititu.”

Aurrerago ikusiko dugun proposamen didaktiko honetan jarduera bakoitzean zehaztuko da zein oinarrizko gaitasun landuko diren:

1. Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna.
3. Mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna.
4. Informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala.
5. Gaitasun soziala eta herritartasuna.
6. Arte eta kultur gaitasuna.
7. Ikasten ikasteko gaitasuna.
8. Autonomia eta ekimen pertsonala.

3.3 Helburuak

3.3.1 Helburu didaktikoak / Objetivos didácticos

Helburu zehatzei dagokienez ondorengoak proposatzen dira.

1. Hondakin mota desberdinak ezagutu eta modu egokian bereizten ikasi.
2. Mota desberdinetako zabor ontziak bereizi.
3. Ingurugiroa errespetatzeko, hobetzeko eta zaintzeko ohiturak garatu
4. Inguruko materialak birziklatu eta berrerabiltzea, hondakinak murrizteko ardura hartuz.
5. Zentzuen bitartez mota desberdinetako zaratak, objektu eta hondakinak hautematea.
6. Inguru natural, hiri esparru eta bakoitzaren inguruetatik errespetua garatu.
7. Taldean lan egin, bizikidetza sustatuz eta elkar errespetatuz.
8. Autonomia garatu.
9. Gauza desberdinak erabiltzea musika sortzeko: gorputza, objektuak ...

10. Pentsamendu kritikoa garatu, esperientzia pertsonaletatik abiatuz eta sentimenduak adieraziz.
11. Idatzizko nahiz ahozko testuak egokitasunez eta koherentziaz eraiki gramatika eta ortografia errespetatuz.
12. Testu labur mota desberdinak irakurtzea eta idaztea.
13. Ahozkotasuna landu, ahozko adierazpena hobetuz.
14. Sormena garatuz musika tresnak eta artea sortzea.
15. Jokoa desberdinetara jolastea, arauak errespetatuz.
16. IKTak erabiltzen hastea.
17. Jarrera aktiboa eta positiboa izatea, klasean parte hartzeko.

3.3.2 Arloko helburuak / Objetivos generales

Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoak esparru berria ezarri du. Bestalde, abenduaren 7ko 1513/2006 Errege Dekretuak gutxieneko irakaskuntzak ezarri ditu Lehen Hezkuntzarako. Nafarroako Gobernuari dagokio errege dekretu hori Nafarroako Hezkuntza Sistemara moldatzea; horregatik onetsi da 24/2007 Foru Dekretua, martxoaren 19koa, Nafarroako Foru Komunitateko Lehen Hezkuntzako irakaskuntzetarako curriculumak ezartzen duena. Azkeneko Foru Dekretu horretan adierazten diren arloko helburu orokor hauek landuko dira.

Natur, Gizarte eta Kultur Ingurunearen ezagutzaren arlokoari dagokionez:

2. taula. Ingurumen arloko helburu orokorrak / Objetivos generales del área de conocimiento del medio.

Helburu orokorrak	Objetivos generales
1. Ikaslearen adinerako egokiak diren testu zientifiko, historiko eta geografikoak ahoz eta idatziz zuzen ulertu eta adieraztea. Arlo honetako berariazko hiztegia egoki eta zehatz erabiltzea.	1. Comprender y expresar correctamente, en forma oral y escrita, los textos científicos, históricos y geográficos adecuados a su edad. Utilizar adecuadamente y con precisión el vocabulario específico del área.

-
5. Taldeko jardueretan parte hartzea, portaera arduratsu, eraikitzaile eta solidarioa izanez eta funtzionamendu demokratikoaren oinarritzko printzipioak errespetatuz.	5. Participar en actividades de grupo adoptando un comportamiento responsable, constructivo y solidario, respetando los principios básicos del funcionamiento democrático.
7. Gizakiek ingurunean egiten dituzten esku-hartzeetakoren batzuk aztertzea, horiei buruzko balorazio kritikoa egitea eta eguneroko bizitzan oreka ekologikoa defendatu eta berreskuratzeko eta kultur ondarea zaintzeko jokabidea izatea.	7. Analizar algunas manifestaciones de la intervención humana en el medio, valorándola críticamente y adoptando un comportamiento en la vida cotidiana de defensa y recuperación del equilibrio ecológico y de conservación del patrimonio cultural.
10. Ingurunekeko elementu esanguratsuekin zerikusia duten galdera eta arazoak identifikatu, planteatu eta argitzea, horretarako informazioa bilatu eta tratatzeko estrategiak erabiliz, aieruak azalduz, horiek probatuz, konponbide alternatiboak aztertuz eta ikaskuntza prozesuari buruzko gogoeta eginez.	10. Identificar, plantearse y resolver interrogantes y problemas relacionados con elementos significativos del entorno, utilizando estrategias de búsqueda y tratamiento de la información, formulación de conjeturas, puesta a prueba de las mismas, exploración de soluciones alternativas y reflexión sobre el propio proceso de aprendizaje.
12. Eskolako liburutegia eta informazioaren eta komunikazioaren teknologiak erabiltzea informazioa lortzeko eta ikasteko nahiz ezagutzak partekatzeko tresna gisa.	12. Utilizar la biblioteca escolar, las tecnologías de la información y la comunicación para obtener información y como instrumento para aprender y compartir conocimientos.
-

Euskara eta Literatura irakasgaiari dagokionez ondorengoak landuko dira:

3. taula. Euskara arloko helburu orokorrak / Objetivos generales del área de Euskara.

Helburu orokorrak	Objetivos generales
1. Eguneroko gaiekin loturiko ahozko eta idatzizko diskurtsoak ulertzea, jarduera sozial eta kulturalako testuinguru desberdinetan.	1. Comprender discursos orales y escritos relacionados con asuntos cotidianos en los diversos contextos de la actividad social y cultural.
2. Gauzak ahoz adieraztea, hitz egitea eta hizketan jardutea, eta gauzak idatziz adieraztea, diskurtsoak eta testuak eginez esaldi erraz eta egokiekin, eguneroko bizitzaren testuinguru desberdinetan.	2. Expresarse oralmente, hablar y conversar, y por escrito formando discursos y textos con frases sencillas y adecuadas en los diversos contextos de la vida diaria.
4. Ahozko hizkuntza modu espontaneo eta egokian erabiltzea norberaren intereseko edo eguneroko bizitzako gaietan (familia, zaletasuna, gaurkotasuneko gertaerak...), errespetuzko eta laguntzazko jarrera edukiz.	4. Utilizar la lengua oral de manera espontánea y adecuada en temas cotidianos de interés personal o pertinentes a la vida diaria (familia, aficiones, acontecimientos actuales...) adoptando una actitud respetuosa y de cooperación.
6. Komunikabideak eta informazioaren teknologiak erabiltzea eguneroko gaiei buruzko informazio orokorrak lortzeko, interpretatzeko eta baloratzeko eta gai	6. Usar los medios de comunicación social y las tecnologías de la información para obtener, interpretar y valorar informaciones generales sobre temas cotidianos y expresar opiniones

horiei buruzko iritziak adierazteko. acerca de ellos.

9. Gaiaren eta konplexutasunaren ikuspuntutik egokiak diren genero desberdinetako testuak ulertzea eta sortzea, eta hizkuntza literarioaren berariazko konbentzioen ezagutzetan hasia. 9. Comprender y producir textos de géneros diversos adecuados en cuanto a temática y complejidad e iniciarse en los conocimientos de las convenciones específicas del lenguaje literario.

10. Hizkuntzari eta erabilera linguistikoaren arauiei buruzko ezagutzez baliatzea modu egokian, koherentean eta zuzenean idazteko eta hitz egiteko, eta ahozko zein idatzizko testuak ulertzeko. 10. Usar los conocimientos sobre la lengua y las normas del uso lingüístico para escribir y hablar de forma adecuada, coherente y correcta, y para comprender textos orales y escritos.

11. Hizkuntzen erabilera sozial desberdinei buruz gogoeta egitea, balio-juzkuak eta aurreiritzi klasistak, arrazistak edo sexistak dakartzaten estereotipo linguistikoak saihesteko. 11. Reflexionar sobre los diferentes usos sociales de las lenguas para evitar los estereotipos lingüísticos que suponen juicios de valor y prejuicios clasistas, racistas o sexistas.

Arte Hezkuntzari dagokionez landuko diren arloko helburu orokorrak hauek dira:

4. taula. Arte Hezkuntzako helburu orokorrak / Objetivos generales de Educación Artística

Helburu orokorrak	Objetivos generales
1. Ahozkoaren zein idatzizkoaren ulermena eta mintzamena zein idazmena garatzea. Arloko berariazko hiztegia egoki eta zehatz erabiltzea, esanahaia eratu eta gero.	1. Desarrollar las capacidades de comprensión y expresión oral y escrita. Utilizar adecuadamente y con precisión el vocabulario específico del área una vez que se ha construido su significado.
3. Zenbait material eta tresna aztertu eta ezagutzea, eta hizkuntza artistiko desberdinen berariazko kode eta teknikak ikastea, adierazpen eta komunikaziorako erabiltzeko.	3. Explorar y conocer materiales e instrumentos diversos y adquirir códigos y técnicas específicas de los diferentes lenguajes artísticos para utilizarlos con fines expresivos y comunicativos.
5. Bilaketa pertsonal eta kolektiborako jarrera izatea, horretarako hautematea, irudimena, ikerketa eta sentsibiltatea landuz eta artelanak egin eta horietaz gozatzerakoan gogoeta eginez.	5. Mantener una actitud de búsqueda personal y colectiva, articulando la percepción, la imaginación, la indagación y la sensibilidad y reflexionando a la hora de realizar y disfrutar de diferentes producciones artísticas.
9. Arte ekoizpen pertsonalarekin auto-konfiantzazko erlazioa garatzea, eta norberaren eta besteen sormen lanak errespetatzea eta kritikak zein iritziak jasotzen eta adierazten jakitea	9. Desarrollar una relación de autoconfianza con la producción artística personal, respetando las creaciones propias y las de los otros y sabiendo recibir y expresar críticas y opiniones.
10. Artelanak taldean egitea, eginkizun	10. Realizar producciones artísticas de

desberdinak hartuz eta sortzen diren forma kooperativa, asumiendo arazoak konpontzeko parte hartuz, distintas funciones y colaborando en la horrela bukaeran gogobeteko lana resolución de los problemas que se lortu ahal izateko. presenten para conseguir un producto final satisfactorio.

Azkenik, Gorputz Hezkuntza irakasgaien landuko ditugun arloko helburu orokorrak adierazi ditugu:

5. taula. Gorputz Hezkuntza arloko helburu orokorrak / Objetivos generales del área de Educación Física.

Helburu orokorrak	Objetivos generales
1. Arloari dagozkion dokumentu eta mezuak, ahozkoak, idatziak, gorputzaren bidezkoak eta ikus-entzunezkoak, zuzen ulertu eta adieraztea.	1. Comprender y expresar correctamente documentos y mensajes orales, escritos, corporales y audiovisuales propios del área.
2. Gorputza eta jarduera fisikoa ezagutu eta baloratzea, mugimendurako aukerak eta besteekiko harremanak aztertu eta horiekin gozatzeko bide diren aldetik eta aisia antolatzeke baliabide.	2. Conocer y valorar su cuerpo y la actividad física como medio de exploración y disfrute de sus posibilidades motrices, de relación con los demás y como recurso para organizar el tiempo libre.
6. Ahalegina erregulatu eta neurtzea, bakoitzaren ahalbideen eta zereginaren izaeraren araberrako autoexijentzia mailara iristeko.	6. Regular y dosificar el esfuerzo, llegando a un nivel de autoexigencia acorde con sus posibilidades y la naturaleza de la tarea.

8. Jarduera fisikoetan parte hartzea proiektuak partekatuz, helburu komunetara iristeko lankidetzan arituz, sortzen ahal diren gatazkak elkarriketaren bidez konponduz eta ezaugarri pertsonalak, generokoak, sozialak eta kulturalak direla-eta izaten ahal diren bereizkeriak saihestuz.	8. Participar en actividades físicas compartiendo proyectos, estableciendo relaciones de cooperación para alcanzar objetivos comunes, resolviendo mediante el diálogo los conflictos que pudieran surgir y evitando discriminaciones por características personales, de género, sociales y culturales.
--	--

3.4 Edukiak / Contenidos

Proposatutako jarduera sekuentzian eduki hauek landuko dira, arloz arlo:

3.4.1 Natur, Gizarte eta Kultur ingurunearen ezagutza / Conocimiento del medio natural, social y cultural

Natur, Gizarte eta Kultur Ingurunearen ezagutzaren arlokoari dagokionez:

1. multzoa. Ingurunea eta ingurune hori zaintzea.

- Ingurune fisikoaren oinarrizko elementuak: airea eta ura. Ura arduraz erabiltzea eguneroko bizitzan.
- Ingurune elementu natural eta gizatiar batzuk behatu eta hautematea.

2. multzoa. Izaki bizidunen aniztasuna

- Gizakien, landareen eta animalien arteko erlazioak.
- Izaki bizidunak zaindu eta errespetatzeko ohiturak garatzea.
- Egindako esperientziak ahoz azaltzea, irudien eta testu idatzi laburren laguntzarekin.

6. multzoa. Materia eta energia

- Jarrera kontzienteak, banakakoak eta taldekoak garatzea ingurumeneko zenbait arazoren aurrean.
- Objektuak eta substantziak murriztu, berrerabili eta birziklatzea.

7. multzoa. Objektuak, makinak eta teknologiak

- Materialak, substantziak eta tresnak arduraz erabiltzea.
- Ordenagailu baten oinarrizko osagaiak identifikatzea. Ordenagailua erabiltzen hastea. Baliabide informatikoak zaintzea.

3.4.2 Euskara eta Literatura / Lengua vasca y literatura

Euskara eta Literatura irakasgaiari dagokionez ondorengoak landuko dira:

1. multzoa. Entzutea eta ulertzea, hitz egitea eta hizketan aritzea

- Entzutea eta ulertzea
 - Ikasteko ahozko testu errazak ulertzea, bai xede didaktikoz sortutakoak bai eguneroko erabilerakoak (gelako azalpenak, galderak, aginduak, agurrak, jokoak, dokumentalak...).
- Hitz egitea eta hizketan aritzea
 - Parte hartzea eta laguntzea gelako komunikazio egoeretan (oharrak, jarraibideak, bizipenei eta sentimenduei buruzko hizketaldiak edo narrazioak), argitasunez eta hiztegi, forma linguistiko, intonazio eta ebakera egokiak erabiliz, diskurtsoan lekuaren, kronologiaren edo logikaren arabera ordenari jarraituz.
 - Ikasteko ahozko testuak produzitzea, didaktikoak nahiz eguneroko gaiei buruzkoak (ikaskideen aurrean azalpen laburrak egitea, ikaskuntzaren edukiei buruzko hizketaldiak eta lanaren antolamenduari buruzko azalpenak).
 - Ahozko elkarreraginari buruzko arauak baloratzea eta errespetatzea (entzutea, hitz egiteko txandak errespetatzea, mintzakideari begiratzea, ahots bolumenaren moderazioa eta erritmo egokia erabiltzea).
 - Laguntza eta errespetu jarrerak ikaskuntza konpartituko egoeretan.
 - Hizkuntza ez baztertzailerik eta desberdintasunekiko errespetua gordetzen duena erabiltzea.
- Testuak

- Deskribapenak: norberaren edo ahaideren baten deskribapenak, ipuin ezagun bateko pertsonaienak, animalia batenak, gauza batenak, paisaienak..., asmakizunak...
- Trebetasunak eta estrategiak
 - Arretari eustea gelan aurkezturiko informazioetan, grabazioetan, antzerkian, ikuskizunetan.
 - Entzundakoari buruzko ideia orokorra eta xehetasun oso garrantzitsuak identifikatzea.
 - Kontaera batean fikzioa eta errealitatea bereiztea.
 - Gelako hizketaldietan aktiboki parte hartzea, txanda errespetatuz eta ahots bolumen eta erritmo egokiak erabiliz.
 - Hizkuntzaren erregistro egokiak erabiltzea gainerakoekin komunikatzeko.

2. multzoa. Irakurtzea eta idaztea

- Idatzizko testuak ulertzea
 - Haurraren esperientziatik hurbil dauden egitate eta gertaerei buruzko informazio orokorra ulertzea, komunikabideetatik heldu diren testuetan; albistean jarriko da azpimarra berezia.
 - Ozenki irakurtzea, ebakera, erritmo, eten eta intonazio egokiak erabiliz.
- Idatzizko testuak sortzea
 - Komunikabideen testu bereizgarriak sortzea (titularrak, argazki-oinak, albiste laburrak...) haurraren esperientziatik hurbil dauden gertaerei buruz, eskola giroan egokiak diren euskarriak erabiliz (horma-irudiak, eskola-egunkariak, aldizkariak...).
 - Eskola giroarekin lotutako testuak sortzea, informazioa lortzeko, antolatzeko eta komunikatzeko (galdetegiak, laburpen edo eskema gisa erabilitako zerrendak, deskribapenak, oinarrizko azalpenak...).

- Osagai grafiko eta paratestual errazak erabiltzea ulermena errazteko (ilustrazioak eta tipografia).
- Testu idatziak zaintzeko eta behar bezala aurkezteko interesa, eta arau ortografikoekiko interesa.
- Testuak
 - Deskribapenak: Argazki-oina, asmakizunak ...
- Trebetasunak eta estrategiak
 - Izenburua interpretatzea.
 - Testuarekin batera doazen irudiak interpretatzea.
 - Testua antolatzea. Aurkezpena, txukuntasuna eta lekuaren banaketa. Letraren irakurgarritasuna: tamaina, lerrokatzea.

3. multzoa. Hezkuntza literarioa

- Zikloari egokitutako olerkiak, abestiak, koplak ulertzea, memorizatzea eta errezipatzea, erritmo, ebakera eta intonazio egokiekin.
- Narrazio testuak eta izaera poetikokoak (asmakizunak, atsotitzak ...) birsortzea eta berridaztea, ereduak erabiliz.
- Trebetasunak eta estrategiak
 - Entzutea ipuinak, olerkiak, aho-korapiloak, lelotegiak, asmakizunak, abestiak.
 - Narratzea edo errezipatzea ipuinak, asmakizunak, olerkiak, lelotegiak eta aho-korapiloak.

4. multzoa. Hizkuntzaren ezaguera

- Ortografia arau errazenak ezagutzea.
- Trebetasunak eta estrategiak
 - Ahozko eta idatzizko produkzioetan hiztegia zabaltzea, eremu semantikoak, hitzen familiak, maiz erabiltzen diren sinonimoak eta antonimoak erabiliz.
 - Testua paragrafo desberdinetan banatzea.

- Aditz denborak bereiztea: orainaldia, lehenaldia eta geroaldia.

5. multzoa. Hizkuntzaren ikaskuntzari buruzko gogoeta

- Eskolako lan pertsonalak eta taldeko lanak eta eginbeharrak eraginkortasunez egiten ikastea.
- Taldean lan egiteko ardura txikiak onartzea.
- Trebetasunak eta estrategiak
 - Testuekin batera datozen irudiez baliatzea informazioa lortzeko.
 - Lanak garbitasunez eta ordenaz egitea.
 - Lanak arrazoizko denbora batean bukatzen saiatzea.
 - Hizkuntzaren erabilera espontaneoak ikaskideekin.

3.4.3 Arte Hezkuntza / Educación Artística.

Arte Hezkuntzari dagokionez landuko diren arloko edukiak hauek dira:

1. multzoa. Behaketa plastikoa

- Inguruneak eskaintzen dituen aukera artistikoak atzemateko kuriositatea.

2. multzoa. Sormen eta adierazpen plastikoa

- Pintura mota desberdinak eta zenbait euskarri erabiliz nahasteekin eta kolore orbanekin saiakuntzak egitea.
- Materialen manipulazio eta azterketarekin gozatzea.

3. multzoa. Entzutea

- Estilo eta kultura desberdinetako musika-tresnen eta ahotsen bidezko pieza laburren sorta bat modu aktiboan entzutea.
- Musika-tresna batzuk ikusi eta entzunez ezagutzea eta emakume, gizon eta haurren ahotsak identifikatzea.
- Entzunaldietan eta beste musika saio batzuetan bete beharreko jokabide arauak zein diren jakin eta betetzea

4. multzoa. Interpretazio eta sormen musikala

- Ahotsak, gorputzak eta objektuek soinua sortzeko dituzten aukerak aztertzea.
- Ahotsa, gorputz perkusioa eta musika-tresnak erabiltzea erreztatzen diren testuei, abestiei eta dantzei laguntzeko.
- Ahotsaren, musika-tresnen eta gorputzaren bidezko adierazpenarekin gozatzea.
- Norberak musika ekoizteko dituen aukeretan konfiantza izatea.

3.4.4 Gorputz Hezkuntza / Educación Física

Azkenik, Gorputz Hezkuntza irakasgaiari landuko ditugun arloko edukiak adierazi ditugu:

1. multzoa. Gorputza: irudia eta hautematea

- Bakoitzaren gorputzak tentsioaren, lasaitzearen eta arnasketaren arabera nola jokatzen duen ohartzea. Arnasketa faseak identifikatzea, arnasketa behatu eta saiakuntzak egitea egoera desberdinetan eta lasaitzearekin lotuta.

2. multzoa. Mugimendurako trebetasunak

- Oinarrizko gaitasun fisikoen garapen oinarrizko eta orokorra, joko egoerez baliaturik.

3. multzoa. Arteari eta adierazpenari lotutako jarduera fisikoak

- Gorputzaren eta mugimenduaren adierazpen aukerez jabetu eta horiekin saiakuntzak egitea.
- Ereduak imitatzea, pertsonaia, objektu eta egoerak azaltzen direnean.
- Norberaren gorputzaren bidezko adierazpenarekin gozatzea. Mugimendua sekuentzia eta erritmo errazetara egokitzea, eta mugimenduaren kalitateak aztertzea.
- Objektu eta materialekin gauzak adierazteko dauden aukerak.

5. multzoa. Jokoak eta kirolak

- Jokoa, kultura guztietako jarduera. Joko libre eta antolatuak egitea. Joko tradizional eta herrikoiak.
- Lankidetzako, aurkaritzako eta lankidetz-aurkaritzako egoera kolektiboez jabetzea, kasuan kasuko joko arauak betetzea eta jokoan eginkizun desberdinak onartzea.
- Jokoan parte hartzen duten pertsonak aintzat hartu eta baloratzea eta jokoan aktiboki parte hartzea, eginkizuna, kideak, modalitatea eta abar zein diren kontuan hartu gabe.
- Jokoaren arauak ulertu eta betetzea.
- Norberaren ahalbideetan konfiantza izatea eta ahalegina egitea jokoetan aritzean.

3.5 Metodologia / Metodología

Bigarren puntuan jorratutako teoriak eta metodoak kontuan hartuz, proposamen didaktiko honetan erabiliko dugun metodologiaren azalpen zehatzagoa egingen dugu hurrengo lerroen bidez.

Aurreko kapituluaren esan bezala metodo puruak erabiltzea ez da erraza, soilik egoera zehatzetan baliogarriak izanen direlako. Hori dela eta, jardueren sekuentzia honetan erabiliko dugun metodologia aurrekoen nahasketa izanen da, purua inoiz ez. Esan bezala, metodologia irekia eta malgua izan behar du, une bakoitzaren beharretara moldatzen dena, beraz, jarduera batetik bestera aldatuz joanen da ariketa bakoitzaren izaera kontuan hartuz. Aurrerago ikusi ahalko dugunez, denbora, lan egiteko era, antolaketa neurria, espazio eta baliabideen deskribapena definitzen da jarduera bakoitzean.

Horrela, irakaslea noizbehinka ezagutza transmititzen duena bada ere, autoritate eta dena dakienaren paperetik urrundu behar da. Izan ere, irakasleak gidari papera hartuko du, hau da, zalantzak argituko ditu, ideiak eta laguntza emateko prest egongo da eta oinarritzko baliabide batzuk eskainiko dizkie ikasleei, baina ikasleek beraiek sortzea sustatuko du, eta egiten dituzten aurkikuntzetatik lana progresioan egitea bideratu. Honekin, irudimena eta sormena bideak bultzatu nahi da honako gaitasun hauek garatzearekin batera: zailtasunak gainditu, erabakiak hartu, iniziatiba izan, askatasunez adierazi, iritziak errespetatu ...

Ezagutza barneratzeko testuinguruak kontuan hartuz, azpimarratuko behar dugu ikaskuntza sozializatuaren bitartez sor daitekeena, nahiz eta indibidualizatua neurri batean beharrezko den, taldean ikasteko aukera sortzen saiatuko gara proposatu diren jarduerak baliatuz eta modu espontaneoan sor daitezke solasaldiak erabiliz. Era honetan, ikasleek bere ezagutza eraikitzeo aukera izanen duten bere esperientzia eta besteen esperientziak baliatuz. Honekin batera, komenigarria da aipatzea ikasleek ikasketa esanguratsuaren bitartez ikastea beharrezkoa dela, aurrezagutzetatik hasten dena eta bizitzarako baliagarria izanen dena.

Jorratzen ari garen gaiaren inguruko ezagutzak oso praktikoak direla kontuan harturik, hauek ikasteko erabiliko ditugun jarduerak ere horrela izanen dira. Landuko diren eduki batzuk kontzeptualak direnez, barneratze hori batzuetan jasokuntza bitartez izanen da, baina jasokuntzari dagokion tarte hori gutxitzen saiatu behar gara, ahal den neurrian praktikara bideratuz.

Saioen hasieretan irakasleak ikasleak jardueraren testuinguruan kokatuko ditu, hau da, landuko denari buruz sarrera bat egingo du, nahiz eta jardueretan horrela ez aipatu, beti beharrezkoa izanen da ikasleak kokatzea. Honen helburua ikaslea gaien murgiltzea da, horretarako irakasleak ikasleek aurretik dakitena gai berriarekin lotu dezaten galderak egingo dizkie edo ordura arte ikasitakoaren errepaso azkarra egingen da. Horrela ikaslea eroso sentituko da ikasi behar diren eduki berriekin eta motibatuta egongo da, azken finean ikaslea gaiarekin gustura badago bere iritziak eta esperientziak kontatzeko gai izango da.

Ikasgelako aniztasunari aurre egiteko asmoz, irakasleak gelako aniztasuna kontuan hartuz aldatuko du proposamen honi dagozkion elementu desberdinak: jardueren materiala edo denbora, edukiak, helburuak ... Ikasleek nortasun eta lan erritmo eta gaitasun ezberdinak dituzte eta horiek ezagutzea ezinbestekoa da.

Aniztasunarekin jarraiki, lan abiadura desberdinei aurre egiteko, adibidez, lehenago bukatu dutenek gehiago kostatzen zaienei laguntzea proposatzen da, baina, kontuz, haien artean laguntzen uztea ez da haien artean kopiatzea. Modu honetan, lehenago bukatzen dutenak ez dira aspertuko, ikasitako ezagutzak berriz errepasatuko dituzte eta arazo gehiago izan dituztenei laguntzean ariketa arinago bukatuko dute. Gainera, klaseko giroa hobetuko da, erlazioak sortuko dituzte haien artean, eztabaidak sortu daitezke ...

Proposamen didaktiko honek izaera globalizatua du, hondakinen eta birziklapenaren gaia edo hauekin loturikoak, arlo guztietan jorratzen dira, batzuetan zuzenean eta besteetan zeharka. Hori dela eta,

3.6 Jardueren sekuentzia / Secuencia de actividades

Jarduera guztiak proposatutako ordutegi bat kontuan hartuz ordenatu dira. Hauxe da jardueren ordena jarraitzeko beharreko asteko ordutegia, bi asteetan zehar luzatuko dena.

6. taula. Arloen banaketa.

Eguna	Astelehena	Asteartea	Asteazkena	Osteguna	Ostirala
Irakasgaiak	Euskara	Ingurumena	Euskara	Ingurumena	Euskara
	Ingurumena	Euskara	Ingurumena	Euskara	Gorputz
	Gorputz	Musika			hezkuntza
	hezkuntza				Musika

Era berean arlo bakoitzari dagozkion jarduerak ikusiko ditugu zazpigarren taulan.

7. taula. Arlo bakoitzeko jarduerak.

Arloa	Jarduera
Ingurunea	2, 3, 4, 8, 9, 13, 14, 26, 30, 31, 37, 38
Euskara	1, 10, 12, 17, 18, 24, 25, 32, 35, 39
Gorputz hezkuntza	5, 6, 7, 19, 20, 21, 27, 28, 29, 40, 41, 42
Plastika	22, 23, 43
Musika	11, 33, 34

Nahiz eta 42 jarduera programaturik izan, 6. taula ikusi ahal den bezala, 30 saioetan lan egiteko proposamena da hau, beraz, jarduera bakoitza ez du zertan 50 minutuko iraupenik izan behar.

1. jarduera

- Arloa: Euskara
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Ipuina
- Garapena eta antolaketa:
 - Fitxak banatu ondoren komentatuko dugu, zer da irudian agertzen dena?, zuek bizikletarik duzue?, gustuko duzue bizikletan ibiltzea?... Gero isilean irakurriko dute kontakizuna banaka. Ondoren talde osorako irakurriko dute, irakasleak bitartean galderak egiten joango da, paragrafoz paragrafo edo esaldiz esaldi:
 - Irakurketa eta ahozko galderak erantzutean binaka fitxan agertzen diren ariketak egingo dituzte. Klasearekin amaitzeko denon artean zuzenduko dugu.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - A eranskina I.
- Jardueraren iraupena:
 - 50 minutu

2. jarduera

- Arloa: Ingurune
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna, eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Nire hondakinak

- Garapena eta antolaketa:
 - Hondakinei buruz duten aurrezagutzak azaleratzea:
 - Zer dira hondakinak?
 - Gaur altxatu naizenetik zer kontsumitu dut eta zenbat hondakin sortu ditut?
 - Zenbat hondakin sortu ditugu guztien artean?
 - Zenbat hondakin sortuko dugu aste, hilabete, urte ... bukaeran?
 - Zenbat hondakin egingen dugu klasekoen artean? Eskolan? Herria? Estatuan?
 - Zenbat hondakin sortuko ditugu munduan 6.000 milioi pertsona gaudela kontuan harturik? Munduan denok zabor kantitate bera sortzen al dugu (desberdintasun nabariak)? Non gehiago? Non gutxiago? Zergatik?
 - Talde handian garatuko da jarduera.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Ez material berezirik behar.
- Jardueraren iraupena:
 - 20 minutu

3. jarduera

- Arloa: Ingurune
- Landuko diren oinarritzko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Zer dira hondakinak?
- Garapena eta antolaketa:
 - Zer dira hondakinak? Nondik etortzen dira produktuak? Nora joaten dira erabili ondoren?
 - Natura---->Fabrika---->Etxea---->Zaborra
 - Talde handian garatuko da ariketa.

- Saioa amaitzean gogoratu etxetik hondakinak ekartzea: garbiak eta arriskutsuak ez direnak. Hurrengo egunetan erabiliko ditugu hainbat gauza egiteko.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - A eranskina II.
- Jardueraren iraupena:
 - 10 minutu

4. jarduera

- Arloa: Ingurune
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Nire hondakinak
- Garapena eta antolaketa:
 - Idatzi zerrenda batean egun osoan zehar zaborrera botatzen dituzun gauza guztiak. Ondoren guztien artean komunean jarri konturatzeko zenbat gauza erabiltzen ditugu eta zenbat botatzen ditugun.
 - Guztien artean arituko gara lanean.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - A eranskina III.
- Jardueraren iraupena:
 - 20 minutu

5. jarduera

- Arloa: Gorputz hezkuntza
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.

- Izenburua:
 - Jolasten ...
- Garapena eta antolaketa:
 - Irakasleak ikasleei joko bat aukeratzen utziko die. Guztiak egon behar dira prest joko berdinerara jolasteko, hori dela eta, jokia guztien artean aukeratu behar dute. Gainera, ikaslea izanen da besteei jokoaren azalpena egingo diona eta irakaslearen ardura da azalpen horretan laguntzea:
 - Nola jolasten da?
 - Zertan datza?
 - Arau nagusiak?
 - Talde kopurua ...
 - Ikaskideen artean bi jokoetara jolastea erabakitzen bada, irakasleak ondo ikusten badu, horrela egingen da.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Beharrezkoa suertatzen diren materialak erabiliko dira.
- Jardueraren iraupena:
 - 10-20 minutu

6. jarduera

- Arloa: Gorputz hezkuntza
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Baloia atxilotua
- Garapena eta antolaketa:
 - Jolasteko den eremua bi zatian banatuko da, bi eremu horien artean erdian non dagoen definitzen duen marra bat egon da eta zati bakoitza talde baterako izan da. Joko honetan talde bakoitzeko taldekideek beste taldekoei baloia jaurti behar diete, emanaz gero kartzelara joan dira, hau kontrako taldearen atzeko aldean egon da, joko eremutik kanpo. Kartzelan

daudenak baloi bat lortzean eta kontrako taldekideren bati jotzean askatasuna lortuko dute eta berriz ere bere taldera itzuliko dira. Jokoa amaituko da talde bateko guztiak kartzelan daudenean. Oinarrizko zenbait arau:

- Inor ezin da atera bere zelaitik, kartzelan daudenak izan ezin.
- Baloiarekin ezin da gerritiko gora jo.
- Ahal izanenez gero saiatu behar dira baloia lurretik botatzea.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Baloia
- Jardueraren iraupena:
 - 20 minutu

7. jarduera

- Arloa: Gorputz hezkuntza
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Animaliak interpretatzen.
- Garapena eta antolaketa:
 - Ikasleak animalia desberdinak bailitzan antzeztu beharko dute, horretarako bakoitzak animalia bat hautatuko du eta aukeratutakoa bezala portatuko da, adibidez, sugea bada arrastaka, kangurua saltoka ... Musika jarriko dugu, ez oso altu, ikasleek irakaslea kontatzen duena entzun behar dute:
 - Hasieran animalia guztiak lotan daude, lasai, gaua da eta.
 - Lehenengo eguzki izpiak ateratzen dira eta animalia batzuk esnatzen dira.
 - Eguzkia berotzen hasi da eta animalia guztiak esnatu dira.
 - Eguerdia denez, gosea dute eta ehizara joaten dira.
 - Ondo bazkaldu ondoren, animaliak beraien artean jolasten ari dira.

- Arratsaldea bukatzen ari da eta gaua hasten, nekatuak dauden animaliak lotara doaz.
- Gaua da eta animalia guztiak lotan daude, lasai eta isilik.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - F Edvard Gried-ren “morning abestia”, esteka:
<http://www.youtube.com/watch?v=-rh8gMvzPw0>
- Jardueraren iraupena:
 - 15 minutu

8. jarduera

- Arloa: Ingurune
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, gaitasun soziala eta herritartasuna, arte eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Hondakinen biltegia: zabortegeiak.
- Garapena eta antolaketa:
 - Aurreko egunekoa birgogoratu, hondakinak eta horien prozesua. Hainbat galdera planteatzen diren bitartean argazkiak ikusi
 - Zer dira zabortegeiak?
 - Ezagutzen al duzue zabortegeirik?
 - Zer egin zabortegeira doan zaborra gutxitzeko?
 - Zer egin hondakinak kudeatzeko?
 - Zuk zer egingen duzu?
 - Itsasoko zabortegeia: hondakinezko (plastikozko) irla.
 - Saioa amaitzean gogoratu etxetik hondakinak ekartzea: garbiak eta arriskutsuak ez direnak. Hurrengo egunetan erabiliko ditugu hainbat gauza egiteko.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Arbela digitala
 - A eranskina IV

- Bideoa: zabortegiei buruz.

<http://www.eitb.com/eu/bideoak/osoak/572780/bost-kontinenteetako-zabortegiak-argazkitan/>

- Jardueraren iraupena:
 - 30 minutu.

9. jarduera

- Arloa: Ingurune
- Landuko diren oinarritzko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarerraginean aritzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Horrela egiten da
- Garapena eta antolaketa:
 - Bideoa ikusi eta azpimarratu birziklatzearen prozesua zabortegira hondakin gutxiago botatzeko irtenbide gisa. Ikusitakoari buruz galderak egin:
 - Birziklatzea garrantzitsua dela uste duzue? Zergatik?
 - Zein prozesu jasaten du zabor ontzian botatako ontzi batek?
 - Zer gertatuko litzateke birziklatuko ez bagenu?
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Proiektorea.
 - Horrela egiten da: birziklapena. Hona hemen esteka: <http://www.youtube.com/watch?v=7DV4TQry-3s>
- Jardueraren iraupena:
 - 20 minutu.

10. jarduera

- Arloa: Euskara
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, gaitasun soziala eta herritartasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Hizketan ...
- Garapena eta antolaketa:
 - Solasaldi giroa sortuko dugu, ingurune aurreko klaseetan landu dugunaren inguruan: sortzen dugun zaborra, zaborteziak, birziklapena ... Horretarako iritziak, ezagutzak, bizipenak eta kontakizunak kontatzera animatuko ditugu, beti ere gaiarekin lotua. Gomendatzen da arbelean oinarrizko arau batzuk idaztea solasaldia modu lasai batean izateko. Kontuan hartu behar dugu batzuetan lantzen ari garen gaitik kanpo joango direla, gure betebeharra izanen da gaira berriro ere zuzentzera. Ikasleen artean, hamar minuturo, moderatzailez aldatuko dugu, bera izanen da ikasleei hitz egiteko txanda emango diena. Moderatzailea aldatzen den bakoitzean, moderatzaile berriak arbelean idatzitako arauak irakurriko ditu:
 - Gaiarekin lotutako esperientziak, ezagutzak, bizipenak, kontakizunak eta abar kontatu daitezke.
 - Moderatzailea irakasleak hautatuko du eta hamar minutu pasata aldatuko da.
 - Hitz egiteko eskua altxatu eta moderatzaileak hitza eman arte ezin izango du hitz egin.
 - Eskua altxatu gabe hitz egiten duenak ez da moderatzailea izanen, izan ere moderatzailea eredugarria izan behar du.
 - Eskua altxatua baduzu, itxoin moderatzaileak zuri hitza eman arte, bestela txanda galduko duzu.

- Klasearekin amaitzeko hamar minutu falta direnean lauko taldeetan bilduko dira, horrela kontatu gabe geratu zaiena kontatu ahaliko dute.
- Irakaslearen lana da guztiek parte hartzea ziurtatzea eta moderatzaileari laguntzea.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Material berezirik ez da behar.
- Jardueraren iraupena:
 - 50 minutu.

11. jarduera

- Arloa: Musika
- Landuko diren oinarritzko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, gaitasun soziala eta herritartasuna, arte eta kultur gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Zer da hori?
- Garapena eta antolaketa:
 - Soinu desberdinak hautatuko ditugu, eranskinean estekak daude. Ikasleek hainbat soinu entzungo dituzte eta asmatu behar dute zer diren. Ondoren instrumentu birziklatuekin eta gorputzarekin egindako soinuak entzungo dituzte, kasu honetan ere asmatzen saiatuko dira. Gero, gorputzarekin musika inprobisatua egiten saiatuko dira. Azkenik hurrengo egunerako musika tresnak egiteko materialak ekartzea eskatuko zaie: ontziak, kutxak ...
- Erabiliko diren baliabideak:
 - A eranskina V.
- Jardueraren iraupena:
 - 50 minutu

12. jarduera

- Arloa: Euskara
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, gaitasun soziala eta herritartasuna, arte eta kultur gaitasuna, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Igarkizuna.
- Garapena eta antolaketa:
 - Ingurune arloan orain arte ateratako kontzeptuei buruzko igarkizunak banaka ozen irakurriko dituzte. Guztiak irakurri ondoren banaka irakurriko ditugu zer den asmatuz.
 - Erantzunak : Hondakina, zabor ontzia, plastikoa, aluminio papera, zaborra biltzen duen kamioia.
 - Ondoren igarkizun bat asmatuko dute, irakurritako ereduren bati jarraiki eta izena behin jarrita klaseko kide bakoitzak beste batena asmatu beharko dute.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - A eranskina VI.
- Jardueraren iraupena:
 - 50 minutu.

13. jarduera

- Arloa: Ingurunea.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, gaitasun soziala

eta herritartasuna, arte eta kultur gaitasuna, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.

- Izenburua:
 - Birziklatzea, zer da?
- Garapena eta antolaketa:
 - Azalpen teorikoa eman birziklapenari buruz eta fitxako hutsuneak bete.
 - Birziklapenaren definizioa: Birziklatzea erabilia dagoen gauza bat eraldatzea da, lehengai edo beste produktu bat bihurtuta. Jada plastikoak, beira, latak eta papera bereizten ditugu birziklatzeko.
 - Birziklatzeari buruzko hainbat alde aipatu, hala nola, zein garrantzia duen, guk nola egin ahal dugun, zertan datza, ohiko egunean erabiltzen ditugun gauzetatik zeintzuk dira birziklagarriak ...
 - Ondoren, fitxa betetzen jarraituko dute, banaka. Gero guztien artean hitz egingo dugu bakoitzak jarritakoa.
 - Saioa amaitzean gogoratu etxetik hondakinak ekartzea: garbiak eta arriskutsuak ez direnak. Hurrengo egunetan erabiliko ditugu hainbat gauza egiteko.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - A eranskina VII.
- Jardueraren iraupena:
 - 30 minutu.

14. jarduera

- Arloa: Ingurune.
- Landuko diren oinarritzko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Paperontziak

- Garapena eta antolaketa:
 - Hiru talde sortuko dira: bat paperontzi berdea izanen da, bestea paperontzi horia eta azkenekoa bestelako paperontzi guztiak. Aurretik prestatutako hondakinak klasifikatuko dituzte, talde bakoitzak dagozkion hondakinak jasoko ditu, esate baterako, ontzi berdea den taldea gai organikoak, bonbilak, ispiluak, paperezko mukizapiak, buztina, zeramika, kortxoak ...
 - Talde guztiek bilketa egin ondoren aztertu guztien artean ea talderen batek hartu behar ez lukeen zerbait hartu duen eta guztien artean komentatu. Gero, errepasatu ontzi horian eta berdean bota behar dena eta bota behar ez dena. Azkenik, beira eta papera zein ontzitarra bota behar den komentatu eta eztabaidatu zer egin bestelako hondakinekin: “garbigunera” eraman.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Hondakin garbiak
- Jardueraren iraupena:
 - 20 minutu.

15. jarduera

- Arloa: Ingurunea.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua: Birgogoratu.
- Garapena eta antolaketa:
 - Aurreko egunekoa birgogoratu: birziklapena zer da? Zertarako birziklatu? Hondakinen gutxitzearekin erlazionatu.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Materialik berezirik ez da behar.
- Jardueraren iraupena:
 - 15 minutu

16. jarduera

- Arloa: Ingurunea.
- Landuko diren oinarritzko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Gure ikasgelan birziklatzen.
- Garapena eta antolaketa:
 - Ikastetxean eta ikasgelan nola berrerabili eta birziklatu. Ikasleek esaten dituzten ideietatik abiatu. Ikastetxean proposamen bat egin bidezkoa bada.
 - Zer egin dezakegu klasean birziklatzeko?
 - Ingurua zaintzeko?
 - Aluminiozko paper gutxiago erabiltzeko?
 - Paper arrunta berriro erabili?
 - ...
 - Klasean ateratzen diren proposamenak kartulina handi batean idatzi eta gero ikasleek sinatu dezatela. Era berean apaingarriren bat erabili: marrazkiak, irudiak edo argazkiak.
 - Saioa amaitzean gogoratu etxetik hondakinak ekartzea: garbiak eta arriskutsuak ez direnak. Hurrengo egunetan erabiliko ditugu hainbat gauza egiteko.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Kartulina handia, margoak, itsaskina ...
- Jardueraren iraupena:
 - 35 minutu.

17. jarduera

- Arloa: Euskara
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, gaitasun soziala eta herritartasuna, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Irakurketa saioa
- Garapena eta antolaketa:
 - A eranskina VIII erabiliko dugu: isilean irakurketa egin ondoren, denon artean irakurriko dugu galdera batzuk planteatuz, paragrafoz paragrafo: . Horrela denek testua ondo ulertzen dutela ziurtatuko gara. Arbelean nor nork bereizi dezaten honako hau idatziko dugu:
 - Nor → Da, zen, dira, ziren, ... Nork → Du, zuen, ditu, zituen
 - Azkenik eranskinean aurkitzen dugun gida egingen dute, banaka edo binaka.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - A eranskina VIII.
- Jardueraren iraupena:
 - 50 minutu.

18. jarduera

- Arloa: Euskara.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, eta kultur gaitasuna, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Duenak ez duenari.

- Garapena eta antolaketa:
 - Klasearekin hasteko A eranskina IX banatu eta testua komentatuko dugu ikasleekin.
 - Zer dio izenburuak?
 - Zer ikusten duzue irudian? Ikusi dituzue noizbait? Zer dira?
 - Non bizi da bakoitza?
 - Isilean irakurriko dute testua ulertzen ez dituzten hitzak edo esaldia azpimarratuz. Irakurketarekin amaitua hiztegiarekin izandako arazoak aipatuko ditugu guztiek uler dezaten eta ahoz laburpen bat osatuko dugu klasearen artean. Behin hau dena bukatutik, banaka hasiko dira galderak erantzuten. Azkenik denon artean zuzenduko dugu bakoitzak berea zuzentzen duen bitartean.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - A eranskina IX.
- Jardueraren iraupena:
 - 50 minutu.

19. jarduera

- Arloa: Gorputz hezkuntza
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Habiak eta txoriak
- Garapena eta antolaketa:
 - Berotzeko den joko honetan bikote batzuk sortu behar dira eta bikote bakoitzeko pertsona bat behar da. Bikoteak habiak izanen dira eta bakarrik daudenak txoriak. Txori bakoitza habi batean egongo da, soberan daudenak txoriak izanen dira eta habiarik

gabe gera daitezke. Behin bikoteak sortuak eta bakoitzean txori bat izanda aldaketa hauen bitartez aldatu beharko dira lekuz, beti ere direna kontserbatuz:

- Zuhaitza erori da! Habiak mugituko dira soilik, bikotea apurtuz.
- Lurrikara! Txoriak habiaz aldatuko dira.
- Basoan sutea! Denak lekuz mugitu
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Kiroldegia.
- Jardueraren iraupena:
 - 15 minutu

20. jarduera

- Arloa:
 - Gorputz hezkuntza
- Landuko diren oinarritzko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herriartasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Jolasten ...
- Garapena eta antolaketa:
 - Hondakin desberdinak erabiliz haurren jostailuak edo jokoak egiten saiatuko dira. Interesen arabera taldeak sortu ahal dira nahi izanen gero. Ohar garrantzitsua: erabilitako materiala arriskutsua bihurtu daiteke, hori dela eta ekidin moztu edo min egin dezaketen materialak eta honetaz ohartarazi ikasleei, badaezpada.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Hondakin garbiak eta kiroldegia.
- Jardueraren iraupena:
 - 20 minutu.

21. jarduera

- Arloa:
 - Gorputz hezkuntza.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna, arte eta kultur gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Tortolos.
- Garapena eta antolaketa:
 - Jokoa binaka jolastuko dute, bat bestearen kontra izango balitz bezala. Horrela, bada, bikoteak osaturik harri txikiak hartuko dituzte eta bi harri koxkor. Harri koxkorra gora botatzen duten bitartean lurreko harri txikiak hartuko dituzte, baina, adi, lehenengo aldiz harri koxkorra gora botatzean harri bat hartuko dute lurretik, lortzen badugu jokatzen segituko dugu. Bigarren aldiz handiagoa den harria botatzean lurretik bi harri txiki hartu behar ditugu, hirugarren aldiari hiru ... Gora bota dugun harri koxkorra hartzen ez badugu edo zuzena ez den harri kopurua hartzen ez badugu txanda galduko dugu eta beste ikaskideak jarraituko du.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Kiroldegia, harri txikiak eta harri koxkorak.
- Jardueraren iraupena:
 - 15 minutu.

22. jarduera

- Arloa:
 - Plastika
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
- Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua

eta gaitasun digitala, gaitasun soziala eta herritartasuna, arte eta kultur gaitasuna eta ekimen pertsonala.

- Izenburua:
 - Hondakinak?
- Garapena eta antolaketa:
 - Hondakinez egindako hainbat artelan erakutsiko dizkiegu galderak eginez:
 - Hondakinak dira? Zer da / dira?
 - Zer iruditzen zaizue?
 - Noizbait ikusi duzue horrelakorik?
 - Zerez eginda daude?
- Erabiliko diren baliabideak:
 - A eranskina X. eta proiektorea
- Jardueraren iraupena:
 - 20 minutu.

23. jarduera

- Arloa: Plastika.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, gaitasun soziala eta herritartasuna, arte eta kultur gaitasuna eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Sortzen.
- Garapena eta antolaketa:
 - Aurreko jardueran ikusi dugunez material desberdinak erabiliz gauza artistikoak egin ditzakegu. Aurreko saioetan ekarritako materialak erabiliz ikasleak saiatu behar dira sortzen lan bat egiten. Azken finean, zakarrontzira zihoan zerbaiti beste erabilera bat emango diote. Bikoteka lan egitea gomendatzen da.
- Erabiliko diren baliabideak:

- Aurreko saioetan ekarritako objektuak, artaziak, itsaskina, margoak, tenperak ...
- Jardueraren iraupena:
 - 30 minutu.

24. jarduera

- Arloa: Euskara
- Landuko diren oinarritzko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, gaitasun soziala eta herritartasuna, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Berri arraroa
- Garapena eta antolaketa:
 - Berria irakurtzen hasi aurretik aztertuko dugu.
 - Titulua.
 - Hasierako laburpena.
 - Garapena.
 - Irudia eta irudi oina.
 - Guztientzako irakurriko dute berria. Irakurketa poliki egin dezakete, puntuak eta komak ondo errespetatuz.
 - Ahoz galderak egin:
 - Egia izanen da?
 - Zer gertatu da?
 - Zergatik gertatu da?
 - Non izanen da?
- Erabiliko diren baliabideak:
 - A eranskina XI.
- Jardueraren iraupena:
 - 20 minutu.

25. jarduera

- Arloa:
 - Euskara.
- Landuko diren oinarritzko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Berri arraroa sortzen.
- Garapena eta antolaketa:
 - Aurreko jarduerako berria irakurri ondoren, beraiek idatzi beharko dute berri arraro bat, ahal izanen gero hondakinekin edo ingurugiroarekin lotua. Emango zaien fitxan agertzen diren galderak erantzuten, gutxienez, sortu behar dute berria, ahaztu gabe berri batek dituen atalak.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - A eranskina XII.
- Jardueraren iraupena:
 - 30 minutu.

26. jarduera

- Arloa:
 - Ingurunea.
- Landuko diren oinarritzko gaitasunak:
- Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, gaitasun soziala eta herritartasuna, arte eta kultur gaitasuna, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Hondakinekin jolasean.
- Garapena eta antolaketa:

- Ordenagailu gelara joango gara, umeek ordenagailua piztuko dute, interneten sartu eta “googlen” bilatuko ditugu joko hauek “mancoeduca” ipiniz. Haiek egingen dute guztia eta proiektorean begiratu ahalko dute nola egiten dugun. Bikote bakoitza ordenagailu batean egon daitezke.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Ordenagailu gela
 - Ondorengo estekak:

http://www.manconecta.com/static_html/residuos/index.html

http://www.mancoeduca.com/static_html/juegos2014/index.html?module=slidepr.txt&lang=1#2

- Jardueraren iraupena:
 - 50 minutu.

27. jarduera

- Arloa: Gorputz hezkuntza.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna, eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Zapi jolasarekin berotzen.
- Garapena eta antolaketa:
 - Bi taldeetan banatuko da ikasle kopurua. Talde bakoitza kiroldegiko alde batean jarriko da, bat bestearen parean. Talde bakoitzeko pertsona bakoitzari zenbaki bat egokituko zaio, ikasle kopuruen arabera eta talderen batean pertsona bat gutxiago badago bi zenbaki egokituko zaizkio. Irakaslea, edo ezbeharren bat duen ikasleren bat bi taldeen erdian jarriko da marra zuzen marraztuz, erdia non dagoen definitzen duena. Behin joko antolatua izanda, bi taldeen artean jarri dena zenbaki bat esanen du eta talde bakoitzeko zenbaki hori zapiaren bila abiatuko da. Korrika aterako dira zapiaren bila, zapia harturik atera diren lekura itzuli behar dira zapia eskuan izanda eta beste taldeko partaidea

harrapatu gabe. Bere taldera zapiarekin itzultzea lortzen duena puntu bat lortuko du, baina bidean harrapatua bada beste taldeak puntua lortuko du. Oharra: zapia hartu baino lehen ezin da irakasleak marraztutako marra zeharkatu. Sei edo zazpi zenbaki esan ostean batuketak eta kenketan esan ahal ditugu, emaitza den zenbakia atera beharko da zapiaren bila.

- Erabiliko diren baliabideak:
 - Zapia eta kiroldegia.
- Jardueraren iraupena:
 - 15 minutu.

28. jarduera

- Arloa:
 - Gorputz hezkuntza.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna, eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Zaborrez betea
- Garapena eta antolaketa:
 - Joko honetarako sarreratxo bat egingen dugu istorio batekin:
 - “imajina dezagun eskolako garbitzailea gaixorik dagoela hilabete oso batean zehar, eta gu, lurrera dena botatzen jarraitu dugu. Hilabete pasata kiroldegia zaborrez betea dago eta ezin da hemendik ibili. Baina uztaiak jarriko ditugu haien gainetik ibiltzeko. Baina, kontuz, uztai bakoitzean pertsona bat sartzen da. Gure helburua kiroldegi guztia gurutzatzea izanen da, uztaiak erabiliz. Uztaiak jaso eta bota ahal dira, batetik bestera saltoen bidez bakarrik pasa gaitezke”.
 - Bi edo hiru talde egin ditzakegu, talde bakoitzak duen kide kopurua baino bat gehiago izango dira uztai kopurua. Norbait uztai batetik kanpo oina jartzen badu berriz hasieratik hasiko dira.

- Kiroldegia gurutzatzea lortzen duen lehendabiziko taldea izanen da jokoaren irabazle: besteei azalduko diete nola egin duten irabazteko (talde lana azpimarratu).
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Uztaiak eta kiroldegia.
- Jardueraren iraupena:
 - 20 minutu.

29. jarduera

- Arloa:
 - Gorputz hezkuntza.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Gaitasun soziala eta herritartasuna, eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - “Ja ja ja”
- Garapena eta antolaketa:
 - Saioa bukatzeko koltxonetetan etzango dira, baina bakoitza burua izanen du beste baten sabelean, azkenean eskailera formako lerroa osatuko dute. Lehenengoak burua lurrean izanen du eta azkenekoak sabelean ez du bururik izanen. Jokoarekin hasteko lehenengoak “ja” esanen du, bigarrenak “ja ja”, hirugarrenak “ja ja ja” ... talde bezala lortu behar dute “ja ja ja ...” segida hori azkena arte iristea. Bidean norbait trabatzen bada hasieratik hasi beharko dira berriro. Baldin eta ezinezkoa bihurtzen bada “ja ja ja ...” segida lortzea, aldatu lekuz ikasleak. Ariketa honetan utzi behar zaie umeei espontaneoak izaten, beraz, ez da gomendagarria egoera hasieratik moztea zarata sortzen hasten bada.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Koltxonetak
- Jardueraren iraupena:
 - 15 minutu.

30. jarduera

- Arloa: Ingurunea.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Berrikusketa.
- Garapena eta antolaketa:
 - Aurreko saioetan ikasitako guztiaren galderak egin, ahoz. Birziklatzea, hondakinak, ondorioak, zabortegiak, neurriak, egin dezakeguna ...
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Bestelako materialik ez da behar.
- Jardueraren iraupena:
 - 20 minutu.

31. jarduera

- Arloa:
 - Ingurunea.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
- Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, gaitasun soziala eta herritartasuna, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Zabor ontziak
- Garapena eta antolaketa:
 - Lau zabor ontzi marraztuko ditugu arbelean, ohikoenak, berdea, horia, urdina eta beirazkoa. Haurrak hasiko dira batean zer botatzen den esaten, orain arte ikasitakoa. Behin haurrek bukatua, ontzi horretara botatzeko hain ohikoak ez diren

hondakinak esango dizkiegu. Horrela ontzi guztiekin egingen dugu. Azkenik “garbigune” finkoen eta “garbigune” mugikorren existentzia aipatuko diegu, zer bota behar den adieraziz, garrantzia emanaz gailu elektriko eta elektronikoak, pilak eta olioak. Guztiekin amaitzean guk proposatuko dugu hondakin batzuekin zer egin edo nora bota:

- “Paper zikina, brikak, pilak, latak ...”
- “Logelako pareta margotu ondoren soberan dugun margoa nora bota?” Zerbait bota aurretik pentsatu dezatela beharbada aurrerago erabiliko dugula, norbaitek nahiko duela ...
- Ariketarekin amaituko dugu azken planteamendu hau beste egunetan landu genuenarekin lotuz, hondakinak gutxitzeko modua dela.

- Erabiliko diren baliabideak:
 - Material berezirik ez da behar.
- Jardueraren iraupena:
 - 30 minutu.

32. jarduera

- Arloa:
 - Euskara.
- Landuko diren oinarritzko gaitasunak:
- Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna, arte eta kultur gaitasuna, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Abestiak
- Garapena eta antolaketa:
 - Egun hauetan lantzen ari garena errepasatu eta saiatu lotzen orain entzungo dugu abestiarekin. Abestia entzun baino lehen irakurri

abestia, hitz eta esaldi guztiak ondo ulertzeko. Bide batez, abestiaren inguruko galderak egin:

- Zein da abesti honetako gaia?
- Zein lotura du lantzen ari garenarekin?
- Ulertzen ez duzuen zerbait irakurri duzue?
- ...
- Hiru aldiz entzutea gomendatzen da, gero ikasleek hutsuneak betetzeko aukera izan dezaten. Zuzenketa talde handian eginen da, hau eta gero guztien artean abesteko.
- Azkenik, etxeko lana bidaliko zaie, A eranskina XIII, azkar azaldu etxean egin beharrekoak, gurasoekin bat, inkesta bete,
- Erabiliko diren baliabideak:
 - A eranskina XIII,
 - Abestia entzuteko esteka:
<http://musikabizi.blogspot.com.es/2012/10/bueltaka-bueltaka-birziklatuz.html>
 - A eranskina XIV.
- Jardueraren iraupena:
 - 50 minutu

33. *jarduera*

- Arloa:
 - Musika.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna, arte eta kultur gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Musika tresnak egiten eta sentitzen.
- Garapena eta antolaketa:
 - Ikasleek ekarritako objektuekin musika tresnak eginen ditugu. Horretarako aurreikusiko dugu marakak eta danborrak egitea azkarragoa izanen dela. Beraz, makilak eta harri txikiak eramango ditugu kutxak jotzeko eta latetan edo poteetan sartzeko. Azkenik,

begiak itxiz, instrumentuak ukituko ditugu zerez eginez dagoen asmatzeko: kontuz ontzi batzuen izkinekin.

- Erabiliko diren baliabideak:
 - Elementu birziklatuak, makilak, harri txikiak ...
- Jardueraren iraupena:
 - 30 minutu.

34. jarduera

- Arloa:
 - Musika.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, arte eta kultur gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Musika sortzen.
- Garapena eta antolaketa:
 - Euskarari erabiliko abestia berriz erabiliko dugu. Batzuk erritmoa jarriko diote eta besteek berriz ahotsa. Erritmoa jarriko dutenei esango diegu oso gogor ez jotzea abesten dutenei entzuteko. Benetako abestia baxu jarriko dugu erritmoa ez galtzeko. Ez legoke gaizki umeei esperimendatzeko askatasuna ematea.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - A eranskina XIII, aurreko jarduerako instrumentuak eta ordenagailua bozgorailuekin musika entzuteko
- Jardueraren iraupena:
 - 20 minutu.

35. jarduera

- Arloa: Euskara
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:

- Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - “Pernando Amezketarra”
- Garapena eta antolaketa:
 - Irakurketa hasi baino lehen norbaitek ezagutzen duen galdetuko dugu.
 - Bestela, labur azalduko dugu nor den eta azaleko argazkia komentatuko dugu.
 - Irakaslean pasarte edo istorio bat irakurri ondoren galderak egingo die ikasleei.
 - Dinamika honetan ikasleak irakurtzen hasiko dira, banaka, liburua pasatuz eta ahoskera onean, denok ulertzeko moduan.
 - Klasea amaitzeko irakurritako pasarteen balorazioa egingen dugu guztien artean. Era berean, ikasleek liburua etxera eramateko aukera dutela azpimarratuko dugu.
- Baliabide-materialak:
 - “Pernando Amezketarra” liburua.
- Jardueraren iraupena:
 - 50 minutu.

36. *jarduera*

- Arloa:
 - Ingurunea.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, gaitasun soziala eta herritartasuna, arte eta kultur gaitasuna, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Zer nora?

- Garapena eta antolaketa:
 - Jarduera honetan proposatutako ariketarekin hasi ondoren zaborrontzien errepasoa egingen dugu, gero haiek proposatuko dituzte hainbat hondakin eta haien artean erabakiko dute nora botako dituzte.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Materialik berezirik ez da behar.
- Jardueraren iraupena:
 - 20 minutu.

37. jarduera

- Arloa:
 - Ingurunea.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Ingurugiroa zaintzen dut?
- Garapena eta antolaketa:
 - 36. jardueran bidalitako inkesta komentatuko dugu, erantzun desberdinak kontuan hartuz. Era berean bakoitzaren puntuazioa kalkulatu dugu.
 - 36-24 Inguruarekiko jarrera oso ona duzu hondakinei dagokienez. Saiatzen zara hondakin gutxi sortzen eta ondo bereizten dituzu.
 - 23-13 Ingurumenarekiko zure jarrera ez dago gaizki, hala ere hainbat gauza hobetu daitezke gure planeta zaintzeko.
 - 11-0 Jarrera kaltegarria da gure ingurumenarentzat. Saiatu aldatzen edo bestela planeta suntsituko dugu.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - A eranskina XIV.
- Jardueraren iraupena:

- 20 minutu.

38. *jarduera*

- Arloa:
 - Ingurunea.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, gaitasun soziala eta herritartasuna, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Ateraldia Gongorara.
- Garapena eta antolaketa:
 - Egun erdiko ateraldia egingen da Gongorako zabortegira.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Ateraldi hau antolatzeko informazio guztia hurrengo estekan aurkitu dezakegu:
<http://www.mancoeduca.com/index.php/es/profesores/ctrudegongora--aula-ambiental-de-los-residuos/45>
- Jarduerearen iraupena:
 - Hiru ordu, gehi bidaia.

39. *jarduera*

- Arloa:
 - Euskara.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, informazioaren tratamendua eta gaitasun digitala, gaitasun soziala

eta herritartasuna, ikasten ikasteko gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.

- Izenburua:
 - Ingurugiroarekin bat.
- Garapena eta antolaketa:
 - Gaurkoan web quest batean jardun beharko dira ikasleak. Ordenagailuetara joan aurretik gogoratu materialak zaintzeko beharra dagoela. Ordenagailuak piztu eta gero hurrengo esteka kopia beharko dute.
 - Ondoren, web orrian agertzen diren atalak talde desberdinen artean banatuko dira, bost talde egongo dira bost jarduera egiteko, eta 20 minutu izanen dituzte egokitu zaien jarduera egiteko.
 - Azkenik, egindakoa edo ikasitako ahoz azalduko dute ikaskideen aurrean, oso labur.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Ordenagailu gela, .
 - Esteka:

http://www.phpwebquest.org/euskera/webquest/soporte_tabbed_w.php?id_actividad=1358&id_pagina=1
- Jardueraren iraupena:
 - 50 minutu.

40. jarduera

- Arloa:
 - Gorputz hezkuntza.
- Landuko diren oinarritzko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Ehiza egiten berotzen.
- Garapena eta antolaketa:

- Jokoarekin hasi aurretik azalpena egingen dugu, horretarako umean zirkulu batean egotea eskatuko zaie: kiroldegiko alde batean jarriko dira haur guztiak bat izan ezik, ehiztaria izanen dela. Aukeratutako ikaslea kiroldegiaren erdian jarriko da, eta gainerako hurrekiko perpendikularrean soilik mugitu ahalko da, ibilbide hori definitzen marra ez badago, marraztuko dugu honi laguntza emateko. Orduan gainerakoak kiroldegiaren alde batetik bestera pasatu beharko dira. Pasatzen ari diren bitartean erdian dagoen umean ahal dituen guztiak harrapatzen saiatu behar da: harrapatuak diren guztiak ehiztariak bihurtuko dira, lehen aipatutako arauak betez. Jokoa amaituko da guztiak harrapatuak izan direnean.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Kiroldegia.
- Jardueraren iraupena:
 - 15 minutu.

41. jarduera

- Arloa:
 - Gorputz hezkuntza.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Hondakinak biltzen.
- Garapena eta antolaketa:
 - Azalpena egingen dugu ezer egiten hasi baino lehen: “patio garaia amaitu eta gero, askotan, zikin-zikin geratzen da. Baina, gaurkoan arazo horrekin amaituko dugu: taldeka, bost edo sei pertsonakoak, hondakin horiek bilduko ditugu. Talde bakoitzak

mota desberdineko hondakinak, zabor ontzian botatzen diren araberakoak, bilduko dituzte arau batzuk betez:"

- Soilik bildu zuri tokatu zaizkizun hondakin motak.
- Banaka ekarri objektuak.
- Zikintzen dituzten objektuak ez ekarri.
- Talde bakoitzeko kide bat bakarrik hartu ditzake hondakinak aldi berean. Hori dela eta, taldekide bat hondakin bat ekartzen ari den bitartean gure ontziaren atzeko aldean itxarongo dugu.
- Guztiek parte hartuko duzue: hasieran erabakitako ordena errespetatuz.
- 10 minututan jokoa bukatzen da.
- Hondakin gehiago lortu duen taldea irabaziko du, berdin du hondakin horien bolumena, zenbat diren kontuan hartuko dira. Hauen bereizketa egokia ez bada ez da kontuan hartuko, adibidez, poltsa bat zabor ontzi organikoen taldean badago.
- Guztien artean jasotako zaborra behatu eta zenbatuko da.
- Baliteke patioa zikina ez egotea edo ezin erabiltzea, horri aurre egiteko kiroldegian egingen dugu jarduera, guk banatutako hondakinak jarriz.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Hondakin garbiak, patioa edo kiroldegia eta zakarrontziak.
- Jardueraren iraupena:
 - 25 minutu.

42. jarduera

- Arloa:
 - Gorputz hezkuntza.
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Lasaitzen ...
- Garapena eta antolaketa:

- Aurreko jarduerarekin amaitua umeak lasaituko ditugu klasera joan aurretik: koltxonetak baliatuz lurrian etzango gara isiltasunean. Arnasketa kontrolatzea saiatuko gara erlaxazio egoera lortzeko, horretarako arnasa hartu eta botako dugu irakasleak esandako abiaduran.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Koltxonetak
- Jardueraren iraupena:
 - 10 minutu.

43. jarduera

- Arloa:
 - Plastika
- Landuko diren oinarrizko gaitasunak:
 - Hizkuntza bidez komunikatzeko gaitasuna, mundu fisikoa ezagutzeko eta harekin elkarreraginean aritzeko gaitasuna, gaitasun soziala eta herritartasuna, arte eta kultur gaitasuna eta autonomia eta ekimen pertsonala.
- Izenburua:
 - Zakarrontzi dibertigarriak.
- Garapena eta antolaketa:
 - Lauko taldeetan zaborrontziak egin behar dituzte. Gutxienez zakarrontzi berdea organikorako, horia ontzietarako, urdina paperarentzat eta beste berde bat pila eta beirarentzat egingo dituzte. Irakasleak kuxkak emango dizkie ikasleei eta hauek hainbat irizpide kontuan hartuz sortuko dituzte zaborrontziak:
 - Bota behar diren hondakinen arabeko kolore nabarmena izan behar du.
 - Zein zabor mota bota behar den idatzirik izan behar du ikusgai den lekuren baten.
 - Modu originalean apaindu: adibidez hara bota behar diren elementuak erabiliz.

- Beirazko zaborrontzia organikotik erraz bereizi behar da.
- Zaborrontzi hauek aurreratzean klasean erabiltzeko izanen dira.
- Erabiliko diren baliabideak:
 - Kartoizko kuxkak (folioak etortzen diren kuxkak adibidez), hurrek klasera ekarritako materialak, margoak, tenpera, itsaskina, artaziak, koloretako paperak, egunkariak ...
- Jardueraren iraupena:
 - 50 minutu

3.7 Ebaluazioa / Evaluación

Ebaluazioa ebidentziak jasotzeko eta hauek irizpide edo erreferente batzuekiko konparazioa egitea bezala definitu daiteke. Proposamen didaktiko honetarako proposatutako ebaluazioa definizioan baino haratago doa, jarraitua da eta, ondorioz, ebaluazio hori ikasleentzako baliagarria izango da, akatsetatik ikasteko erabiliko baitu, ebaluazioaren alderdi pedagogikoa indartzen du.

Ebaluatzeko tresna asko badaude ere, jarraian aipatutakoak erabiliko ditugu proposamen honetan. Irakaslearen lana ikasleek lortutako gaitasunen, ezagutzen eta baloreen maila ohartaraztea izanen da, behaketa hori etengabea izan behar da. Prozesu guztia behatzea, hasieratik amaierara, garrantzitsua da ikasle bakoitzaren garapenaz ohartarazteko, izan ere hasierako ezagutzak desberdinak izan daitezke.

Ahozko galdeketak erabiliz, batez ere aurrezagutza eta landutako guztia gogoratzeko jarduerak baliatuz, ikasleek erakutsi dezakete momentu horretara arte ikasitako guztia. Ahozko ebaluazioekin jarraiki, balia gaitzezke klasean lantzen ari garen gaiaren inguruko elkarrizketaz, bai guk sortutakoak eta, ondorioz, guk norabideak ezarri ditugunak edo elkarrizketa askez sortutakoak.

Egindako fitxak edo lanak biltzea ere egokia suertatu daiteke, beste baliabideen bitartez hauteman ezin duguna osatu dezake. Gainera, suerta daiteke ikasleren bat idatziz ahoz baino hobe azaleratzea bere ezagutzak, lasaitasunez.

Bestalde, ebaluazio fitxa bat proposatzen dugu arlo bakoitzeko, B Eranskina I.-an aurkitu ahal direnak, horietan helburu didaktikoak bete ahal diren jakiteko ebaluazio irizpideen arabera egingo da eta hauek lantzen diren bitartean osatu behar dira, ebaluazio jarraitua baita. Metodologian azaldu dugun bezala, proposamen didaktiko honetan lortu behar diren helburu didaktikoak arlo guztien artean lantzen dira, hori dela medio arlo bakoitzeko ebaluazio fitxa arlo horretatik kanpo ere bete behar da, baldin eta horrela beharrezkoa ikusten bada. Hala ere, segidan arloz arlo aipatuko ditugu ebaluazio irizpideak:

Ingurumen arloan erabiliko ditugunak:

- Hondakin mota desberdinak ezagutzen ditu.
- Zabor ontzi desberdinak ezagutzen ditu.
- Gizakiak Lurrean dugun inpaktua ondorioztatzen du.
- Hondakin mota desberdinak zaborrera botatzean bereizten ditu
- Zabortegeiak zer diren badaki.
- Sormena erabiltzen du aukera edo irtenbide desberdinak lortzeko.
- Birziklatze kontzeptua berenganatu du.
- IKTen erabilera egokia egiten du.
- Talde lanean laguntzen du eta parte hartzen du.
- Zabor ontzietara bota behar ez diren gauzak ezagutzen ditu.
- Errealitate eta fikzioaren artean berezitu.

Euskara arloari dagozkionak:

- Testuaren ulermen orokorreko oinarritzko hizkuntza elementuen esanahia interpretatzen du (lexikoa, lokuzioak ...)
- Gaia identifikatzen du.
- Ahoz komunikatzen da, era ulergarrian eta erraztasun nahikoaz azaltzen ditu ideiak
- Elkarrizketa baten arauak betetzen ditu.
- Testua zertan datzan esaten du, ideia nagusia identifikatuz.
- Erantzun zehatzeko galderak erantzuten ditu, testuan informazioa bilatuz.
- Testu mota desberdinak irakurtzen ditu.
- Testu mota desberdinak sortzen ditu: igarkizuna eta albistea.
- Irakurketarekin gozatzea.
- Irakurketan puntua, komak eta bestelako ikurrak errespetatzen ditu

Arte hezkuntzako, plastika eta musika, ebaluazio irizpideak:

- Soinu eta zarata desberdinak diskriminatzen ditu.
- Konfiantzarekin musika sortzen saiatzen da.
- Inprobisatzen saiatzen da.
- Musika eta soinuak adi entzuten ditu.
- Gorputza musika sortzeko erabiltzen du.

- Hondakinekin egindako gauzak artea direla jakitea
- Inguruan egon daitekeen artearekiko kuriositatea.
- Material, koloreen ... manipulatzeari, saiakuntzak egitea.
- Zentzuen bitartez materialak eta objektuak identifikatzen ditu.

Gorputz hezkuntza ebaluatzeko erabiliko ditugun ebaluazio irizpideak:

- Jarraibide desberdinak adi entzuten ditu.
- Joko mota desberdinetara jolasten du
- Arauak betetzen ditu.
- Lankidetzan dihardu, besteak kontuan hartuz.
- Jokoetara ahaleginez aritzen da.
- Animaliak imitatzen ditu, egoera desberdinetan.
- Joko desberdinak asmatzen ditu.

Azkenik, geroko ebaluazioa egingen da, beste era batean esanda, hilabete bat pasa ondoren zein ezagutzak gogoratzen diren egiaztatuko dugu. Kasu honetan ebaluaziorako material berezia erabiliko dugu, ikasleek idatziz egin beharko dute, ikusi C Eranskina I. Era berean gaiaren eta jardueren inguruko ebaluazioa edo iritzia ematea eskatuko zaie, proposamen didaktikoa hobetzeko erabiliko dena. Izan ere, ikasleek duten iritzia kontuan hartzea beharrezko da hobekuntza plan bat gauzatzeko.

ONDORIOAK ETA EZTABAIDA IREKIA / CONCLUSIONES Y CUESTIONES ABIERTAS

Para finalizar el Trabajo de Fin de Grado es necesario realizar un análisis del trabajo realizado, por ello comentaremos en las siguientes líneas lo que ha supuesto tanto para mí como para los alumnos el desarrollo de la propuesta didáctica y de su correspondiente marco teórico.

Para empezar quisiera decir que el tema seleccionado me resultaba interesante y atractivo por su naturaleza, igualmente me motivaba poder desarrollar el tema a mi estilo y poder transmitirlo a otros. Si bien es cierto que poseía conocimientos previos sobre el tema, gracias a la realización del marco teórico pude aprender varias cosas respecto al tema y recordar bastantes cosas sobre las que había estudiado con antelación, relacionado con la metodología. Gracias a ello, he podido transmitir el conocimiento a los alumnos de una forma más segura, cierta y dinámica.

Por otro lado el diseño de la propuesta didáctica no era lo único que me preocupaba, ya que en la medida de lo posible la tenía que llevar adelante, para poder comprobarla y verificar hasta que punto era real y válida. Utilizando el periodo de prácticas pude ponerla en práctica, aunque solo de modo parcial.

La impresión inicial, al llevar adelante la propuesta didáctica con los alumnos, que el tema podría resultar aburrido para ellos. También, por falta de práctica, temía no poder motivarlos lo suficiente y no ser capaz de transmitir la serenidad y seguridad que debe transmitir cualquier profesional de la enseñanza.

La realidad fue distinta, como veremos adelante, el tema resultaba interesante para los alumnos y, gracias a ello, estaba garantizado el buen funcionamiento de las actividades. Igualmente creaban un ambiente de clase en la cual el profesor, yo, estaba cómodo.

Gracias de poder aplicar parte de la secuencia de actividades pude corregir y cambiar varios aspectos de la propuesta didáctica que he presentado, siendo así más real, amplia, cercana a los alumnos y dinámica.

En torno a la unidad didáctica propuesta en el apartado 3, debemos comentar que varias sesiones referentes a la asignatura de Conocimiento del Medio se llevaron a cabo en la escuela pública Auzalar, que está ubicada en el municipio de Orcoyen. Tal y como se ha propuesto en la unidad didáctica que hemos planteado anteriormente las distintas sesiones se concibieron en el segundo curso del modelo D de Educación Primaria. Para poder comprender mejor conclusiones y reflexiones que comentaremos más adelante, quisiera mencionar que la clase en la que se ha desarrollado parte de esta propuesta didáctica la componen 22 alumnos, es decir, no se trata de un grupo pequeño y es un número de alumnado bastante común. A su vez, son alumnos, en general, bastante participativos y respetuosos con las normas del aula.

De todas aquellas sesiones quisiera comentar como se desarrollaron las actividades más significantes o concluyentes.

La segunda actividad resulta motivadora para los alumnos, ya que se comienza el tema desde los conocimientos previos que tienen respecto a este tema. Además, el tema, en líneas generales, les resulta interesante porque pueden comprenderlo con facilidad, ya que lo han trabajado con anterioridad. En esta actividad la participación es muy alta, puesto que todos quieren comentar que cosas han utilizado o consumido durante el día. Son capaces de comprender que a pesar de ser pequeños generan grandes cantidades de residuos y que entre todos los que están en clase aún más. A su vez, sin querer, ha surgido un debate sobre que los que más tienen suelen generar más residuos que los que apenas tienen nada.

Después de concluir con la anterior actividad, se inicia con la número tres, esta les resulta fácil también. De hecho entienden rápidamente los que son los residuos, ya que los echan a la basura a diario. A su vez, conocen que los productos antes de llegar a casa son fabricados en algún lado y, entienden, que para su fabricación son necesarios los recursos naturales. Por el contrario, les resulta difícil entender a dónde vas los residuos generados por ellos, puesto que ellos los tiran a la basura o al contenedor y desaparece, o como mucho se lo lleva el camión de la basura. Mediante un esquema grafico se les enseña en proceso de algún producto que ellos hayan mencionado.

Tras terminar con lo anterior se les pide que escriban los residuos que generan a lo largo del día, en la cuarta actividad. Hacen el trabajo con rapidez, ya que los hemos comentado antes. Aun así, se diferencian dos grupos al hacer este ejercicio: los que identifican todo tipo de residuos y los que se limitan a plásticos y envases. Resulta curioso que después de comentar entre todos salen nombres de residuos no mencionados, e incluso, alguno extraño.

En la octava actividad se realiza una explicación sobre los vertederos y se les enseña algunos: fotos y videos. Conocen la existencia de los vertederos, pero no conocen ninguno. Les resulta muy fácil comprender lo que son los vertederos y son capaces de dar soluciones para disminuir los vertederos: reducir la producción de basuras, reciclar, reutilizar, consumir menos... Les sorprende ver la isla de basura que podemos encontrar entre Asia y América, por otra parte les resulta impactante su envergadura y las consecuencias que puede tener, más que nada, en la fauna marina.

Después de ver el video y los fotos resulta imposible recuperar la atención de los niños, actividad decimotercera, por ello se plantea realizar preguntas de forma oral, para dar una explicación teórica a continuación. Al acabar con la explicación se realizan preguntas de forma oral de nuevo, para verificar si han adquirido el concepto de reciclaje, y por lo que se puede observar parece que así ha sido.

La siguiente actividad, la decimocuarta, consiste en un juego: en grupos deben escoger el material que les corresponde al contenedor que se les ha asignado. Muchas veces han escuchado a donde deben tirar los residuos, pero esta vez tendrán que demostrar que lo saben de una manera práctica. Tras terminar el juego vemos que tienen problemas para separar los residuos entre el contenedor amarillo y verde. Este juego resulta ser una buena manera para finalizar la clase.

Por último, quisiéramos comentar la actividad vigesimotercera, en la cual se utilizan ordenadores portátiles. En la escuela jamás habían utilizado los ordenadores, por ello, les resulta un poco difícil empezar a utilizarlos, aunque, después los usan sin ningún problema. A pesar de haber jugado en parejas, se ha utilizado un número elevado de ordenadores, con lo que es más probable

que alguno de problemas. Se les ha pedido que recojan ellos los ordenadores y que lo hicieran con mucho cuidado, por su fragilidad.

En general todas las clases trascurrieron con normalidad, pero caber comentar que se realizaron menos actividades de las que estaban programadas.

Por otra parte, tal y como se comenta en el apartado de “Evaluación”, se ha realizado un valoración posterior del aprendizaje de la asignatura de Conocimiento del Medio y, a su vez, se ha realizado una encuesta respecto al tema, actividades realizadas y propuestas. Por ello, a continuación vamos a desarrollar las conclusiones que se pueden sacar de dichas encuestas, que las podemos encontrar en el anexo “C eranskina II”.

Para empezar se les pregunta respecto al tema, si es de su agrado o gusto, y por lo general a gustado: dieciocho alumnos respondieron que si les gustaba, tres dijeron que más o menos y uno respondió que no. Por ello, debemos saber que es un tema que no se aleja mucho de los niños y se puede aprovechar para trabajarlo sin miedo, ya que partimos desde sus gustos.

En la segunda pregunta, en cambio, se les pregunta sobre si les resulta un tema interesante y porque. Veintiún alumnos respondieron afirmativo, pero por diferentes razones: por la naturaleza (seis alumnos), por ser interesante (cinco alumnos), por aprender más (3) y por otros motivos (cuatro alumnos). Siguiendo con la línea de la primera pregunta, aparte de gustarles, les parece un tema interesante, por lo que es probable que trabajen algo más motivados.

En tercer lugar, deben responder cual fue la clase más les gusto. Con esta pregunta se pretende valorar cual fue la actividad que mas disfrutaron y con la que mejor se lo pasaron con el fin de proponer en un futuro actividades de dicho estilo. La mayoría de alumnos respondieron que la sesión que utilizaron los ordenadores fue la que más les gusto, dieciséis alumnos. Dos alumnos respondieron que les gusto una sesión de plástica y, por último, cuatro alumnos respondieron cosas que no se trabajaron dentro de esta propuesta didáctica. Es innegable la importancia y la motivación que supone usar diferentes medios a los que usan en la escuela a diario, además el uso del libro y pizarra es muy monótono para ellos, puesto que al salir de clase, una amplia mayoría de ellos, usan “tablets”, ordenadores y móviles de última generación.

En cuarto lugar, se les pregunto si hubo alguna sesión que no fue de su agrado, a pesar de que la mayoría, quince alumnos respondieron que no, siete alumnos respondieron que no les gusto las sesiones de lectura realizadas. Siendo casi un tercio de la clase la que respondió aquello, debemos de pensar alguna manera en la que la lectura, tan necesaria, se realice de una manera más dinámica o con una temática más cercana a ellos.

En quinto lugar se les da la oportunidad de proponer actividades que sean de su gusto para trabajar este tema. En este caso en abanico de respuestas en más amplio: diez personas responden que les gustaría hacer trabajos manuales, a cinco querrían usar los medios digitales como el ordenados, cinco mediante juegos, dos utilizando comics y, por último, dos respondieron que mediante salidas a la naturaleza o vertederos. Está claro que en esta propuesta didáctica hemos integrado varias de las propuestas de los alumnos, pero a su vez, estamos lejos de trabajar el tema conforme a sus propuestas. Por ello, se podría plantear la posibilidad de utilizar más los juegos, ordenadores y trabajos manuales, por lo menos.

Las siguientes preguntas realizadas corresponden con la adquisición de conocimientos respecto al área de Conocimiento del Medio. Vamos a comentar de una manera general todas las respuestas, ya que no tuvieron tiempo suficiente para responderlas. De este modo podemos observar que no son capaces de responder las preguntas tal y como en su día lo hicieron de forma oral, es decir, los conceptos teóricos no los recuerdan con exactitud, aun así la actividad que es más práctica la han realizado bastante bien. Además, las preguntas de respuestas más abiertas y personales las han respondido mejor. Con todo esto podemos hacer una doble lectura, para empezar proponer que la parte teórica sea más completa y necesite más tiempo, o bien, proponer el aprendizaje de los conceptos de una manera más práctica y sencilla, de tal manera que sea más fácil de recordar.

Aun así, la adquisición de conocimientos y habilidades que son más prácticos, como la separación de la basura, se puede comprobar a diario, ya que en clase existen diferentes cubos de basuras, y suelen hacer una separación correcta, o si no, se preocupan preguntando a donde deben tirar cada cosa.

Por último, se les pedía que dieran su opinión sobre las sesiones en las que se había trabajado el tema de los residuos y reciclaje. En vez de hacer una valoración escrita se han limitado a poner una nota: excelente (doce alumnos), bien (tres alumnos), muy bien (dos alumnos), “me ha gustado” (dos alumnos), suficiente (un alumno) y dos alumnos respondieron otras cosas o no respondieron.

Personalmente, creo que se trata de una propuesta didáctica en la que se ha conseguido tratar un tema en el que normalmente no se hace mucho hincapié, de tal forma que se trabaja de manera directa e indirecta. Al mismo tiempo, se ha intentado ser realista en cuanto a la duración de la secuencia, ya que no es ni muy corta ni muy larga y hay que tener en cuenta que siempre falta tiempo en el aula.

Por otro lado, quisiera recordar la importancia de tratar el tema en la escuela, a pesar de no ser, generalmente, un tema que esté expuesto a la opinión pública, dado la importancia que tiene el entorno para nuestra supervivencia y disfrute. Por ello enseñar a cuidarlo y valorarlo tiene que ser una de las prioridades de la escuela de hoy.

Por último quisiera señalar la falta de referencias bibliográficas actualizadas escritas en papel, ya que se ha podido observar durante la realización de este trabajo que hay mucha información en formato digital. A su vez resulta comprensible puesto que es más fácil publicar y hacer llegar a todo el mundo utilizando la internet.

ERREFERENTZIAK / REFERENCIAS

- Aramburu, F (2000). *Medio Ambiente y Educación*. Madrid: Síntesis.
- Del Val, A. (1998). *El Libro del Reciclaje*. Barcelona: Oasis.
- Etxague, X. (2004). *Didaktika orokorra*. Vitoria: Erein
- Marcen, C. (1989). *Educación ambiental en la escuela*. Zaragoza: Cometa S.A.
- UNESCO (1978). *Informe Final Conferencia de Tbilisi*. París: UNESCO
- Valenzuela, M. (1997) *El Análisis Interdisciplinar de la Problemática Ambiental. II*. Madrid: Fundación Universidad-Empresa.

Eranskinak / Anexos

A Eranskina I

Izena: _____ Data: _____

Bizikleta berdearen istorioa

Behin batean, neskata batek bizikleta margotu nahi izan zuen eta kolore berdea aukeratu zuen. Neskatxak oso gogoko zuen berdea. Baina neba zaharrenak esan zion:

- Ez dut inoiz bizikleta berderik ikusi. Hobe duzu gorriz margotzea, politagoa izango da eta.

Gorria ere atsegin zuen neskata. Beraz, kolore gorria hartu eta bizikleta gorriz margotzen hasi zen. Baina neska batek zera esan zion:

- Edonork du bizikleta gorria! Zergatik ez duzu urdinez margotzen.

Gure neskatxak ondo pentsatu eta urdinez margotu zuen bizikleta. Baina mutiko batek zera esan zion:

- Urdina? Bai iluna! Alaiagoa duzu horia.

Eta neskatxari ere halaxe iruditu zitzaion, horia alaiagoa zela, alegia. Eta kolore horiaren bila joan zen.

Baina neba nagusia etorri zitzaion berriz eta zera esan zion:

- Gorriz margotzeko esan dizut! Gorria, hartu gorria!

Neskatxa barrez hasi zen. Berriro ere kolore berdea hartu eta bizikleta berdez margotu zuen, belar kolorez. Besteek esandakoa, berriz, bost axola!

1. Osatu testua:

Neskatxak kolore _____ margotu nahi zuen _____, kolore hori gogoko zuen eta.

2. Osatu testua:

Nebak _____ margotzeko esan zion, berak ez zuelako inoiz kolore _____ ko bizikletarik ikusi.

3. Osatu testua:

Neska batek esan zion ez margotzeko kolore _____ z. Orduan, gure neskatxak _____ z margotu zuen.

4. Hona hemen neskatxak bizikleta margotzeko erabilitako hiru kolore. Zein ordenatan erabili zituen?

gorria / urdina / horia berdea

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

5. Erantzun.

- Zein kolorez margotu zuen azkenean bizikleta?

- Axola al zitzaion neskatxari besteek esandakoa?

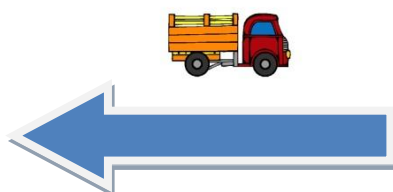
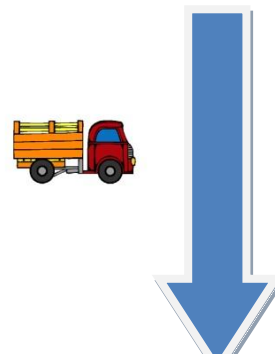
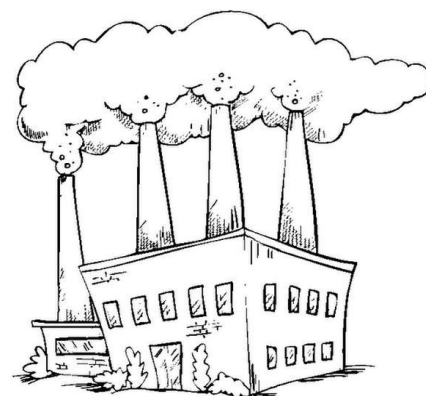
A Eranskina II

Izena: _____ Data: _____

Nondik uste duzu etortzen direla gauzak gure etxera?

Nora uste duzu joaten direla?

Azaldu zure ikaskideari zure ustez irudietan gertatzen dena.

A Eranskina III

Izena: _____ Data: _____

Pentsa dezagun pixka bat ...

Gaur jaiki zarenetik gauza asko erabili dituzu, zerbait ere zaborrara botako zenuke. Zenbat zabor bota dut gaur zaborrontzira? Zer bota zenuen atzoko egunean zehar zaborrontzira? Idatz ezazu zerrenda batean.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

!ktiboaren hastap

A Eranskina IV

Zabortegiei buruzko bideoak, link-a:

- <http://www.eitb.com/eu/bideoak/osoa/572780/bost-kontinenteetako-zabortegiak-argazkitan/>

Benetazko zabortegien argazkiak.

1. argazkia.

<http://www.reciclame.info/wp-content/uploads/2010/09/vertedero-incontrolado.jpg>

2. argazkia

http://www.diariodenavarra.es/actualidad/20071208/fotos/2007120802115966_375.jpg

3. argazkia

<http://www.actividades-mcp.es/gestionresiduos/wp-content/uploads/2012/12/contenedores.jpg>

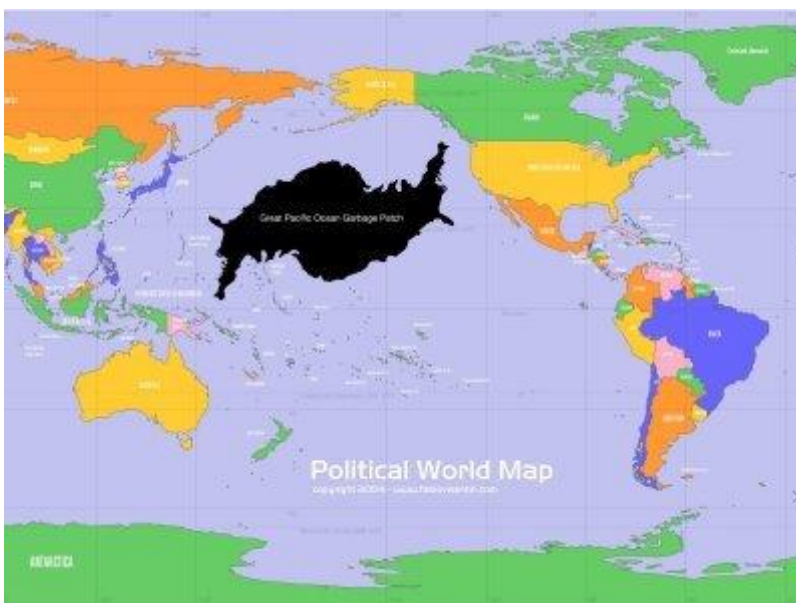
4. argazkia

<http://verdeporquetequieroverde.files.wordpress.com/2010/03/portlapices.jpg>

5. argazkia

http://1.bp.blogspot.com/_xsy8Tt4tRk/SwLjsOoQyNI/AAAAAAAAAFY/X-veAKfxCmc/s400/la+isla+de+basura+marina.jpg

A Eranskina V

Soinu desberdinak:

- Txoria: <https://www.youtube.com/watch?v=mD6htHgRojA>
- Etxea eraikitzen: <http://www.youtube.com/watch?v=dM5tRcVw4gQ>
- Zaborreko kamioia: <http://www.youtube.com/watch?v=IZdb-mPWVyl>
- Danborra: <http://www.youtube.com/watch?v=euNejaDrJ0U>
- Txaloak: <http://www.youtube.com/watch?v=ObebSljpLJA>
- Anbulantzia: <http://www.youtube.com/watch?v=5bzeyY0FvNk>
- Garraiobide desberdinak:
<http://www.youtube.com/watch?v=k4e83d6AA3s>
- Zerra: <http://www.youtube.com/watch?v=iqo3HPgGCV0>
- Soinuak ahoarekin: <http://www.youtube.com/watch?v=Mn09sNOEtG8>
- Etxeko soinuak: <http://www.youtube.com/watch?v=xGuyWxpZocM>
- Objektu birziklatuekin egindakoak:
 - Musika tresna desberdinak bideo berean, “Zabor” orkestrak:
<http://www.youtube.com/watch?v=7AOnZb7ZIJl> eta
<http://www.youtube.com/watch?v=lpKm9JbqA6s>
- Gorputzaren atalekin egindakoak:
 - Soinu desberdinak: <http://www.youtube.com/watch?v=-7BQ6-UQ0Zs>
 - Musika: http://www.youtube.com/watch?v=GIT_We1MZEM

Saiatu zaitez asmatzen asmakizun hauek:

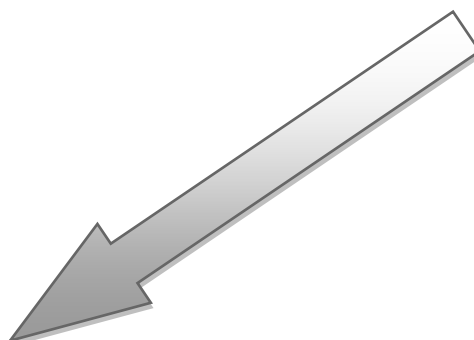
go,
ta

Ez nago egurrez egina
baina papera naiz.
Ez naiz zilarrezkoa,
baina dir-dir egiten dut.
Zer naiz?

etik

aren hastap.

Orain zure txanda da, asmatu ezazu asmakizun bat:

A Eranskina VII

Izena: _____ Data: _____

Birziklatzea erabilia dagoen gauza bat _ _ _ _ _ da, lehengai edo beste produktu bat bihurtuta. Jada plastikoak, _ _ _ _ _ , latak eta _ _ _ _ _ bereizten ditugu birziklatzeko.

Zer egin dezakezu birziklatzeko?

Zure etxean birziklatzen da? Nola?

Zenbat zaborrontzitan bereizten dituzue etxeko hondakinak? Zergatik?

Hondakinal

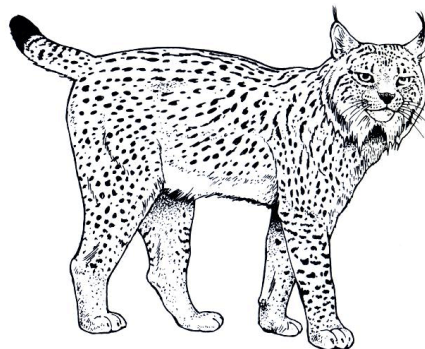

A Eranskina VIII

Izena: _____ Data: _____

Lisa katamotza

Bazen behin katamotz txiki bat Lisa deitzen zena. Lisa bere ama Lukarekin bizi zen. Mendiko kobazulo bat zen haien gordelekua, han ehiztariengandik ezkututzen ziren. Egun guztian lo egiten zuten eta gauean inork ez ikusteko ehizatzaera joaten ziren.

Katamotz bizitza oso zaila da, ehiztariengandik eta harrapariengandik ezkutatu behar dira egun guztian eta ezin dituzte lagunak bisitatu. Baina Lisak lagun asko zituen. Basoko zuhaitz guztiak eta animaliak bere lagunak ziren. Lisa aspertuta zegoen zeukan bizitzarekin.

-Ama -esan zion Lisak- aspertuta nago daukagun bizitzarekin.

Ezin dut inorekin jolastu, lagun asko dauzkadan arren.

-Badakit Lisa –erantzun zion Lukak- baina kobazulotik egunez ateratzen bagara ehiztariak harrapatuko gaituzte.

Gau horretan, guztietan bezala, bi katamotzak ehizatzaera atera ziren. Gau honetan bi erbi eta sagu bat ehizatu zituzten.

Ehizatzen bukatu zutenean, kobazulora itzuli ziren. Han bi erbiak eta sagua jan zituzten. Ondoren, lotara joan ziren. Luka lo gelditu zen baina Lisa pentsatzen geratu zen.

-Hemen daukat aukera kobazulotik irteteko eta mundua egunez ikusteko pentsatu zuen Lisak.

Orduan, Lisa kobazulotik atera zen eta basorantz abiatu zen. Han egon zen goiz guztia lagunekin hitz egiten eta jolasten.

Arratsaldea zen eta Lisa lagunekin hitz egiten eta jolasten jarraitzen zuen. Baina, bat-batean... PUMB!!! Tiro bat entzun zen.

Orduan Lisa beldurtuta korrika egiten hasi zen eta kobazulorantz joan zen. Atzetik ehiztariak entzuten zituen. Eta horrelako batean ... ZAS!!! Ehiztariak Lisa harrapatu zuten.

Bitartean, kobazuloan, Luka esnatu egin zen eta ez zuen Lisa inondik ikusten!

-Lisa, Lisa –oihukatu zuen Lukak –non zaude?!

Basorantz abiatu zen, bazekielako Lisa han egongo zela.

Ehiztariak Lisa hartu eta ohartu ziren kumea baso erdian uzten bazuten kaiola baten barruan ama agertuko zela eta bera ere harrapatu ahal izango zutela.

Luka basora heldu eta Lisa han ikusi zuen. Berarengana pixkanaka-pixkanaka hurbildu eta... ZAS!!! Luka ere harrapatu zuten.

Baina zuhaitzak oso adi zeuden eta zuhaitz batek ehiztari bat hartu zuen.

-Utzi bakean gure lagunak –esan zion zuhaitzak- joan hemendik eta ez itzuli gehiago.

Ehiztari guztiak korrika joan ziren. Herrira jaitsi ziren eta gertatu zitzaiena kontatu zieten herritarrei. Baina hauek erotzat hartu zituzten.

Ehiztariak ez ziren gehiago basora itzuli eta horregatik Luka eta Lisa kobazuloa utzi eta basora bizitzera joan ziren.

A Eranskina IX

Izena: _____ Data: _____

Duenak ez duenari

Aspaldiko garaietan, igela buztanduna omen zen. Buztandunak, baina ziraunak bezain itsua. Satorrak, aldiz, ez omen zuen buztanik, baina bai bi begi eder askoak.

Munduan beti izan da jende gaiztoa eta lotsagabea, eta honela esan omen zion horietako batek satorrari.

- Nola ibil daiteke argipean horrelako animalia itsusia?

Satorrak pentsatu zuen buztanik ez zuelako esan ziola hori eta, zeharo lotsatuta, lurpean sartu omen zen betiko.

Baina satorrak gogoan zuen lurrazaleko haize freskoa eta egunero lur gainean agertzen zen. Eta egunero gauza bera egiten zuen, muturrean haizea sentitzen zuenean:

-Ai, hau zoritxarra! Zergatik jaio ote naiz ni buztanik gabe!

Eta negar egiten zuen egunero sator gaixoak.

-Zertarako balio dio buztan dotore batek begirik ez duenari?

–esan zion igelak egun batean.

-Begiak? Zertarako behar ditut nik begiak? –erantzun zion satorrak-. Pozik emango nizkizuke nireak buztanaren truke ! Ez da izango! Oraintxe bertan egingo dugu trukea.

Horrelaxe egin zuten trukea. Ordutik, zapaburua buztanduna jaiotzen bada ere, galdu egiten du buztana igel

bihurtzean, satorrari eman behar baitio egindako tratuaren arabera.

Zein animalia dira protagonista?

Zergatik sartu zen satorra lurpean?

- Eguzkiaren argipean ibiltzea gogoko ez zuelako.
- Norbaitek oso itsusia zela esan ziolako.
- Buztanik ez zuelako.

Zergatik egiten zuen negar egunero satorrak?

Nork esan zion satorrari itsusia zela?

Lotu gezen bidez. Nolako trukea egin zuten?

Satorrak igelari

buztana

Igelak satorrari

begiak

Osatu testua:

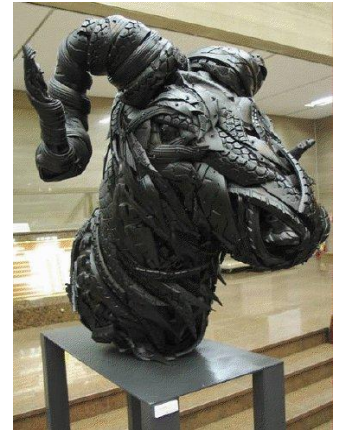
Zapaburua buztandun _ _ _ _ _ da, baina igel bihurtzen denean satorrari eman behar izaten dio _ _ _ _ _
_ _ _ _ _ , aspaldiko garaietan _ _ _ _ _ egin zutelako.

A Eranskina X

Hona hemen hainbat esteka irudiak ikusteko:

1. Bizikletaren pneumatikoekin egindakoa:

<http://www.gigallery.com/files/gigallery/d26beb4d23d4930fba836087f83d9bcf/imagen01.jpg>

2. Arkatzak zorroztu eta gero ateratako hondarrek egindakoa.

http://tecnoculto.com/wp-content/uploads/2011/retratos-con-residuos-de-sacapuntas_01.jpg

- 3.

ainbat material desberdinekin egindakoa.

http://rubyreusable.com/artblog/wp-content/uploads/2006/09/yhst-65995116280851_1834_12153037.jpeg

A Eranskina XI

Izena: _____ Data: _____

Irakur ezazu azpiko berri hau:

Hondakinezko meteoritoa Iruñean

Hondakinezko meteorito bat erori zen atzo Nafarroako Unibertsitate Publikoaren ondoan dagoen zelai batean, inork ez daki zehazki nola gertatu den .

Atzo arratsaldeko seiak aldera, Arrosadia auzoko bizilagun bat txakurra paseatzen ari zen bitartean zabor pilaz osatutako bola erraldoi bat ikusi zuen Nafarroako Unibertsitate Publikoaren ondoan dagoen zelai batean. Joakin, 38 urtetakoa, harriturik

Suhiltzaileak, iritsi berriak

suhiltzaileei deitu zien ezin zuelako sinetsi begi aurrean zuena.

Suhiltzaileak ailegatu zirenean zonaldea sokaz inguratu zuten inor hurbildu ez zedin. Polizia ere berehala iritsi zen eta inguruko auzokideekin hitz ondoren ondorioztatu zuen zerutik eroritako zerbait zela, izan ere arratsaldeko bostak

aldera hainbat bizilagunek meteorito edo hegazkin arraro bat bezalakoa ikusi zuten.

Polizia ikerketak egiten hasi dituzte jada eta NASArekin kontaktuan jarria da laguntza eskatzeko. Lehenengo hipotesietan oinarritua badirudi munduko estaturen batek zabor piloa espaziora bidali zuela, hori dela eta hondakinak aztertzen ari dira errudunarekin jotzeko.

A Eranskina XII

Izena: _____ Data: _____

Idatz ezazu ingurugiroarekin zer ikusia duen berri arraro bat. Ez ahaztu berri batek izan behar dituen atalak. Erabili honako galdera hauek berria osatzeko.

- Zer gertatu da?
- Noiz gertatu da?
- Nor / nork?
- Zergatik gertatu da?
- Nola gertatu da?
- ...

[illegible]

A Eranskina XIII

Izena: _____ Data: _____

Irakur ezazu ondorengo abestia. Entzun ondoren hutsuneak bete:

Bueltaka bueltaka birziklatuz.

Hemen eta han, goian eta behean
badago zer erosia...
baina ez dago zer erosirik
_____ dugun guztia.

Erosi eta laster zaborretan
_____ kaleetan zehar,
behar duguna baldin badugu,
gehiago ez dugu behar.
Laralarala la ...
_____, bota, bota eta erosi,
ezin da ongi amaitu,
martxa honetan, ustekabeen
_____ itoko gaitu.

Ez da komeni etxeko poltsetan
hainbeste zabor biltzea.
Ez al da hobe bota aurretik
berriro _____?

_____ urdin eta beira berde,
plastikoa laranjetan
botatzekotan, bota ditzagun
jarritako _____.
Lan hauek denak egin ditzakegu
baina ez inork aginduz,
gure burua zaintzen baitugu
ingurugiroa zainduz.
Laralarala la ...

A Eranskina XIV

Izena: _____ Data: _____

Biribildu, zure ohituren arabera, zuzena den erantzuna.

1. Hondakinak bereizten dituzu: papera, kartoia, ontziak eta materia organikoa, bakoitza bere ontzian.

Beti	Ia beti	Noizbehinka	Inoiz
------	---------	-------------	-------

2. Kargatu al diren pilak erabiltzen dituzu?

Beti	Ia beti	Noizbehinka	Inoiz
------	---------	-------------	-------

3. Behar ez dituzten produktuak erosten saiatzen zara?

Beti	Ia beti	Noizbehinka	Inoiz
------	---------	-------------	-------

4. Bilketa selektiboa erabiltzen duzu hondakin handientzako? oheak, altzairuak, elektrodomestikoak

Beti	Ia beti	Noizbehinka	Inoiz
------	---------	-------------	-------

5. Arriskutsuak diren hondakinak bereizten dituzu? (pilak, fluorestenteak ...)

Beti	Ia beti	Noizbehinka	Inoiz
------	---------	-------------	-------

6. Edariak eta bestelakoak edatean saiatzen zara ontzirik ez duten produktuak erosten?

Beti Ia beti Noizbehinka Inoiz

7. Erosketa egiten duzun momentuan, ontzirik edo estalkirik ez duten produktuak erosten saiatzen zara?

Beti Ia beti Noizbehinka Inoiz

8. Sukaldean erabilitako olioak enpresa batera edo puntu garbi batera eramaten dituzu?

Beti Ia beti Noizbehinka Inoiz

9. Aerosolak diren produktuak erostea saihesten zara?

Beti Ia beti Noizbehinka Inoiz

10. Garbiketa produktu naturalak erosten dituzu produktu toxikoak erosi ordez?

Beti Ia beti Noizbehinka Inoiz

11. Inprimatzen duzunean bi aldeetatik inprimatzen duzu papera aurrezteko?

Beti Ia beti Noizbehinka Inoiz

12. Supermerkatuko plastikozko poltsak bererabiltzen dituzu?

Beti Ia beti Noizbehinka Inoiz

Zenbatu zenbat puntu lortu dituzu honako irizpideen arabera?

Beti 3

Ia beti 2

Noizbehinka 1

Inoiz 0

B eranskina I

UD ebaluazio Irizpideak: Ingurumen arloa	Hondakin mota desberdinak ezagutzen ditu.	Zaborrontzi desberdinak ezagutzen ditu.	Gizakiak eta bakoitzak Lurrean dugun inpaktua ondorioztatzen du.	Hondakin mota desberdinak zaborrera botatzean	Zaborteziak zer diren badaki.	Sormena erabiltzen du aukera edo	Birziklatze kontzeptua berenganatzen du.	Birziklatzea zertarako den baliagarria azaltzen du.	IKTen erabilera egokia egiten du.	Talde lanean laguntzen du.	Zabor ontzietara bota behar ez diren gauzak ezagutzen ditu.	Jarrera aktiboa eta positiboa du, klasean parte hartzen du.	Oharrak
Jarduerak	2, 8, 30, 31, 37, 36, 38	14, 30, 31, 37, 36, 38	2, 4, 28, 36, 38	14, 15, 30, 31, 38	8, 30, 36, 38	8, 16, 20, 28, 33, 39	9, 13, 15, 30, 31, 37, 38	9, 13, 38	26, 39	2, 5, 6, 14, 16, 18, 19, 20, 22, 26, 38	31		
Ikaslea													
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													

24													
25													

UD ebaluazio Irizpideak: Euskara arloa.	Testuaren ulermen orokorreko oinarritzko hizkuntza elementuen esanahia interpretatzen du (lexikoa, lokuzioak ...)	Gaia identifikatzen du.	Ahoz komunikatzen da, era ulargarrian eta erraztasun nahikoaz azaltzen	Irakurketarekin gozatzea.	Testua zertan datzan esaten du, idela nagusia identifikatuz.	Erantzun zehatzeko galderak erantzuten ditu, testuan informazioa bilatuz.	Testu mota desberdinak irakurtzen ditu.	Testu mota desberdinak sortzen ditu: igarkizuna eta albistea.	Nor eta nork ondo erabiltzen du.	Irakurketan puntua, komak eta bestelako ikurrak errespetatzen ditu	Jarrera aktiboa eta positiboa du, klasean parte hartzen du.	Errealitate eta fikzioaren artean bereizitu.	Oharrak
Jarduerak	1, 17, 18, 24, 35, 39	1, 10, 24, 32, 35	1, 3, 8, 39, 10, 15, 16, 28, 30, 32, 35	1, 17, 24, 35	1, 17, 18, 24, 35	1, 17, 18,, 24, 32, 35	1, 12, 17, 18, 24, 32	12, 25	17, 18, 24, 25, 35	1, 17, 18, 24, 35		1, 12, 17, 18, 24, 25, 32, 35	
Ikaslea													
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													

18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													

UD ebaluazio Irizpideak: Arloa: Arte hezkuntza (musika eta plastika)	Soinu eta zarata desberdinak diskriminatzen ditu.	Konfiantzarekin musika sortzen saiazen da.	Inprobisatzen saiazen da.	Musika eta soinuak adi entzuten ditu.	Gorputza musika sortzeko erabiltzen du.	Hondakinekin egindako gauzak artearen direla jakitea	Inguruan egon daitekeen artearen kuriositatea.	Material, koloreen ... manipulazioa, saiakuntzak egitea	Musika eta letra jarraitzen saiazen da.	Jarrera aktiboa eta positiboa du, klasean parte hartzen du.	Oharrak
Jarduerak Ikaslea	11,	11, 34	11, 34	7, 11, 33	11	22, 23, 33, 43	22, 23	22, 23, 39, 43	34		
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											
13											
14											
15											
16											
17											
18											
19											
20											
21											
22											
23											
24											
25											

UD ebaluazio Irizpideak: arloa: gorputz hezkuntza	Jarraibide desberdinak adi entzuten ditu.	Joko mota desberdinetara jolasten du	Animaliak imitatzen ditu, egoera desberdinetan.	Joko desberdinak asmatzen ditu.	Arauak betetzen ditu.	Lankidetzan dihardu, besteak kontuan hartuz.	Jokoetara ahaleginez aritzen da.	Jarrera aktiboa eta positiboa du, klasean parte hartzen du.	Oharrak				
Jarduerak Ikaslea	5, 6, 7, 19, 20, 21, 29, 27, 28	5, 6, 19, 20, 21, 40,	7	20	5, 6, 19, 20, 21, 29, 27, 28, 40, 41,42	5,6, 19, 20, 21, 28, 29, 41, 40, 42	5, 6, 7, 19, 20, 21, 22, 27, 28, 40, 41, 42						
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													

21													
22													
23													
24													
25													

C Eranskina I

Izena: _____ Data: _____

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

3. Zein izan zen gehien gustatu zitzaizun saioa? Gogoratzen duzuna. _____

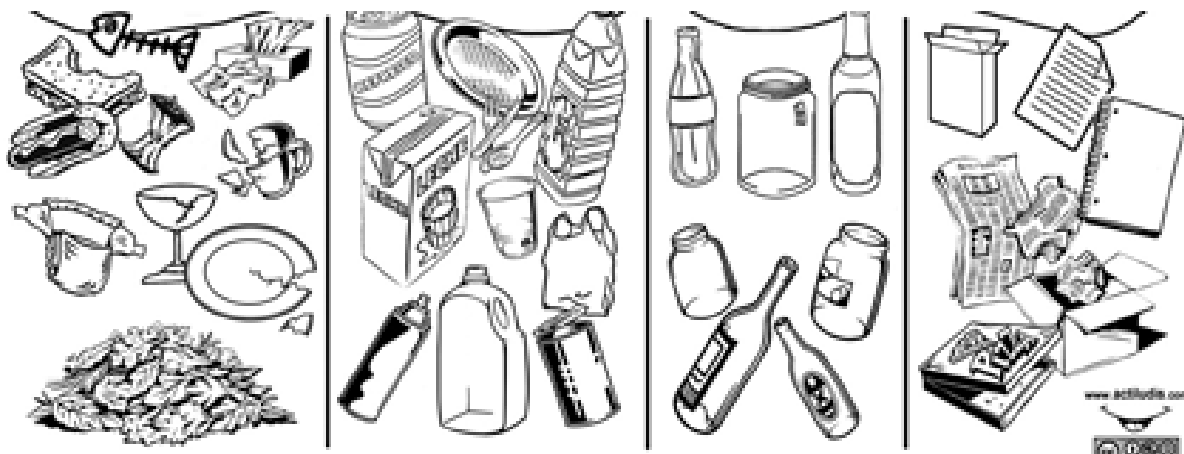
4. Gustatu ez zitzaizun klaserik egon zen? Zein?

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

7. Zer da birziklapena zuretzako?

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

C Eranskina II

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

BAI ZOLAZAKO GI NDUGU LAIKO

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

BAI BIRZIKLAKETA GAI KASI DUDALAIKO

3. Zein izan zen gehien gustatu zitzaizun saioa? Gogoratzen duzuna.

ZOLASAKUEGIN BIRZIKLAPEN ZOLASAK

4. Gustatu ez zitzaizun klaserik egon zen? Zein?

ORDENAGAILUEKIN ZOLASTU

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

ESKULANAK

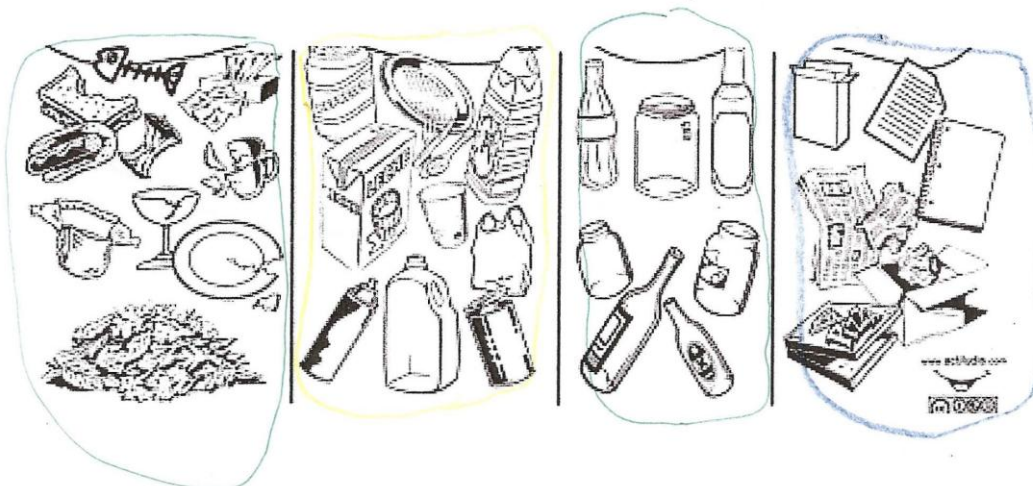
6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

BURDUA, DINA, ORIA

7. Zer da birziklapena zuretzako?

GAUZAK BAKAIZTUN + ZIRA BOTATzea

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

GAUZAK BERRIZIRO ERABILITzeko

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

GAUZAK LUZTERRA ET BOTATzea

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

BIK

Izena:

Data:

2014-5-27

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

bai ora ondo puz muslaka

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

bai gogoratzen zagarria da muntatzen birziklatzen
horu muslaka

3. Zein izan zen gehien gustatu zitzaizun saioa? Gogoratzen duzuna.

nabigatzaileak oroa begal boga mara
tunela

4. Gustatu ez zitzaizun klaserik egon zen? Zein?

EZ EZ IZAN EGON

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

TXANGOZ TOAN BERTGDEROAN
IRASTERO

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

bai huc kolorezkoak dira bi hunde
bat berria eta beste bat zuria

7. Zer da birziklapena zuretzako?

gau ~~da~~ importante bat.

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

bertutea erabiltzeko zuloa harridaga
egiten da

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

birziklatu.

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

BIK nota jarriem diuet
irakarle berrak

Izena:

Data:

2014-5-26

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

Bai Osetela birziklatzen itxari dutakoa.

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

Bai bertela animalia itxar egingo nire.

3. Zein izan zen gehien gustatu zitzaizun saioa? Gogoratzen duzuna.

Donostia Joan.

4. Gustatu ez zitzaizun klaserik egon zen? Zein?

Ez gurtia gurtatu zitzaion.

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

Eskulanak.

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

4 orio, berdea eta urdina

ORGANIKOA ETE

7. Zer da birziklapena zuretzako?

Lolar bat.

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

gaur baterat birziklatuak direlako.

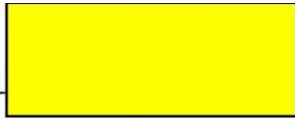
10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

gaur gutxiago erabili.

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

Bikain.

Izena:

Data:

2019-5-26

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

Ala-ala, batzutan aspergarria da klasea.

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

Bai, bestela 3 mila zuzen ikas ditugula.

3. Zein izan zen gehien gustatu ziztaizun saioa? Gogoratzen duzuna.

Platika da zergatik gaurko debontzagarria
ak egiten dutelako.

4. Gustatu ez ziztaizun klaserik egon zen? Zein?

Bai, irakurketa irakurtzen dugula.

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

Eskulanak, jolasa eta telebista ikusi...

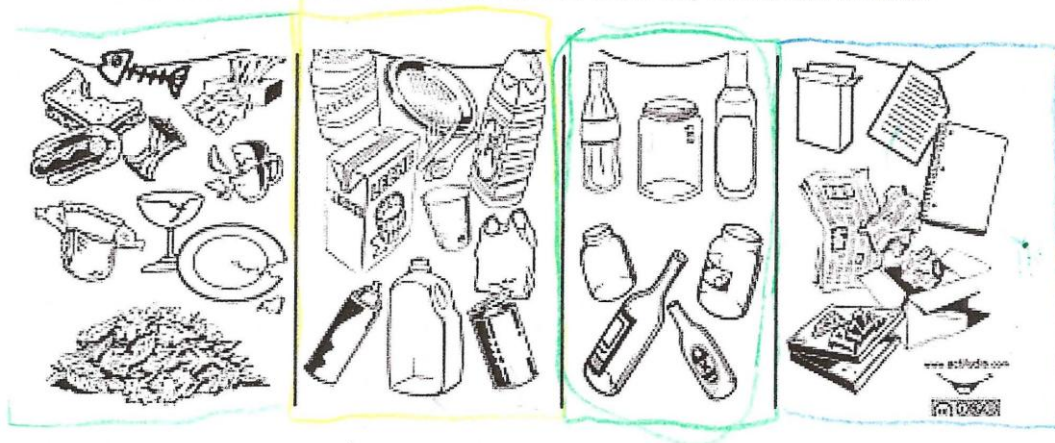
6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

4 zaborrontzi erabiltzen ditugu, Bor-
doak, Haria eta urdina dira.

7. Zer da birziklapena zuretzako?

Niretat interesgarria da birziklapena.

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

Bertela natura ez gogusaren zainduta.

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

Gauzak biltu, Mondrian sara ez egin eta gauzak lurrera ez botatu...

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

Ora-ora-ora-ora-ora ongi.

Izena:

Data:

2014-5-26

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

0101 zen piskabot kaka

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

0001 es dakit

3. Zein izan zen gehien gustatu zitzaizun saioa? Gogoratzen duzuna.

matea

4. Gustatu ez zitzaizun klaserik egon zen? Zein?

ezor

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

ordainagailan zoloz

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

kristalak

7. Zer da birziklapena zuretzako?

gaurak berriro erabili

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

zinga eta gemenbizi

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

dena birziklatu

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

Bik

Izena:

Data:

2015-26

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

gostatzen

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

gostatzen dator

3. Zein izan zen gehien gustatu ziztaizun saioa? Gogoratzen duzuna.

BATAUA

4. Gustatu ez ziztaizun klaserik egon zen? Zein?

NATE NAIKAT

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak??

gostatzen

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

4 TATEMA BOTEMA TASTIKO
TATON eta gaur

7. Zer da birziklapena zuretzako?

maduragarria

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

ingurugiroa zaintzeko

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

DIRIKATOLATU

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

AI

Izena: Data: 2014-5-26

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

bai oso polita delako.

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

bai interes garia delako.

3. Zein izan zen gehien gustatu zitzazun saioa? Gogoratzen duzuna.

ordenagailua izan zen gehien gustatu zitzaidana ere bai liburuko dena.

4. Gustatu ez zitzazun klaserik egon zen? Zein?

gusturik gustatu eait.

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

KOMIKIA gustatu eait
ere bai

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

bai gogoratzen naiz

7. Zer da birziklapena zuretzako?

latax botilak

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

Papera eta dena sakarrontzira
bota

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

bai, guztia iruzait

Izena

Data: 2014-9-26

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

Gustaturat birziklapenaren gaia eta dibertigarria bintatu

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

ber interesgarria delako

3. Zein izan zen gehien gustatu ziztaizun saioa? Gogoratzen duzuna.

ordenagailuetan jolastu jolastu jolastu jolastu jolastu

4. Gustatu ez ziztaizun klaserik egon zen? Zein?

irakurketan irakurri

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

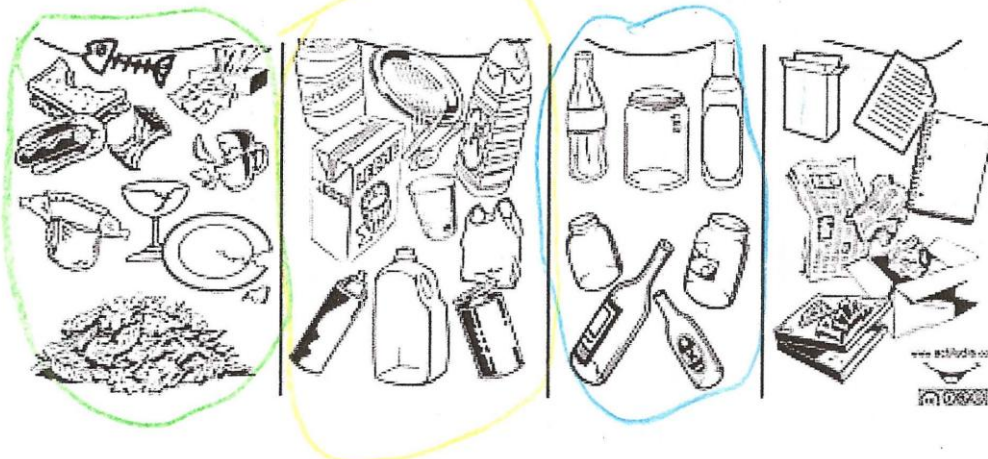
komikis gustaturat

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

berden ardiak eta orio

7. Zer da birziklapena zuretzako?

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

erazten arka salbata al dugu labe

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

zabarrak gurratzen

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

Bai Gurratzen erant

Izena: Data: 2014-5

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

Gustaturazait zaborren aurkako gertakariak

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

Ez zergatik baina gero sikiñak

3. Zein izan zen gehien gustatu ziztaizun saioa? Gogoratzen duzuna.

Orkestrak eta gero zaborren

4. Gustatu ez ziztaizun klaserik egon zen? Zein?

ISNELON

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzazuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

Goratu orkestrak eta zaborren

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

Guzuzen ura eta zaborria

Izena:

Data:

2014-5-26

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

Bai oso dibertigarria delako

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

Bai oso kurioza delako

3. Zein izan zen gehien gustatu ziztaizun saioa? Gogoratzen duzuna.

ordenagailuegia

4. Gustatu ez ziztaizun klaserik egon zen? Zein?

Bai klaserik

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

ordenagailua

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu?

Zein koloretakoak dira?

hiru

Izena:

Data:

2014-5-26

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

BAI, BERA DUTIKURKATU SAHATSE

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

BAI, BERA KURIOSO DELAKO

3. Zein izan zen gehien gustatu zitzazun saioa? Gogoratzen duzuna.

PLASTIKAN EGINGE NUDENEN LANAK

4. Gustatu ez zitzazun klaserik egon zen? Zein?

EZ ZEN EGON KLASE DAT EZ ZAZIDAN GOSI DENA GUSTATU SIDAN

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

JOKOAK GUSTATOKO SIDAN EGITEA GAIAREKIN DAUDEN LOTUTAK

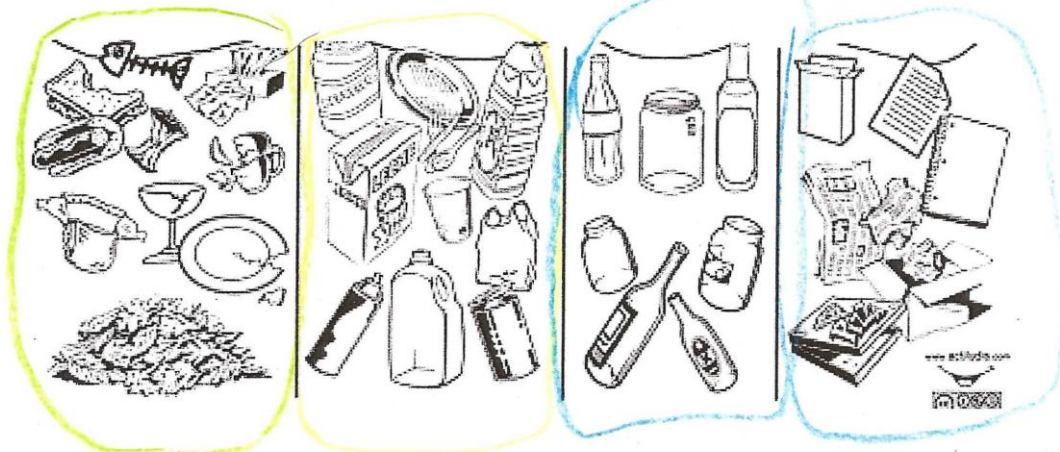
6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

LEU, ORIA, BERDE, TAURDINA

7. Zer da birziklapena zuretzako?

GAUS DIERENA NATURA RENTZAT

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

BUDETODIZIETIKO etaraburakaga
ANIMALIAK

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

BEIAGOREZIKLATU GAUSA ERADILI
BEIAGO ETABUSA ORELAKOAK

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

Bik 10

Izena

Data:

2014-26-5

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

BAI OSO ONGI DAGO ELAKO BIRZIKLAPENAREN.

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

BAI BETI ERREZIKLATU BEHAR DA

3. Zein izan zen gehien gustatu zitzazun saioa? Gogoratzen duzuna.

ORDENAGAILUEN ONDARIN ENGO EGITEA KUZTEA ETAGOCATEA ASKOGUZTATU ZITZAIKAN.

4. Gustatu ez zitzazun klaserik egon zen? Zein?

DENAGUZTATU ZITZAIKAN

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

KARTOIZKO KONTENEDOSEAK EGITEA ETA OIERKIN ERREZIKATZEA

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

2 BERDERA ORDINA ETA ORIA DAU KALTIK.

7. Zer da birziklapena zuretzako?

GAUZAK PROBEZIEKODA
GAUZAK BERRIRO ERABILTZEKO.

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

BAI OSO GARRANTZITZUA DA
ERRIKLATZEA BEZTELA KONTAMINATU
GENU.

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

MUNDUGOZTIAK ERREZIKLATZEA.

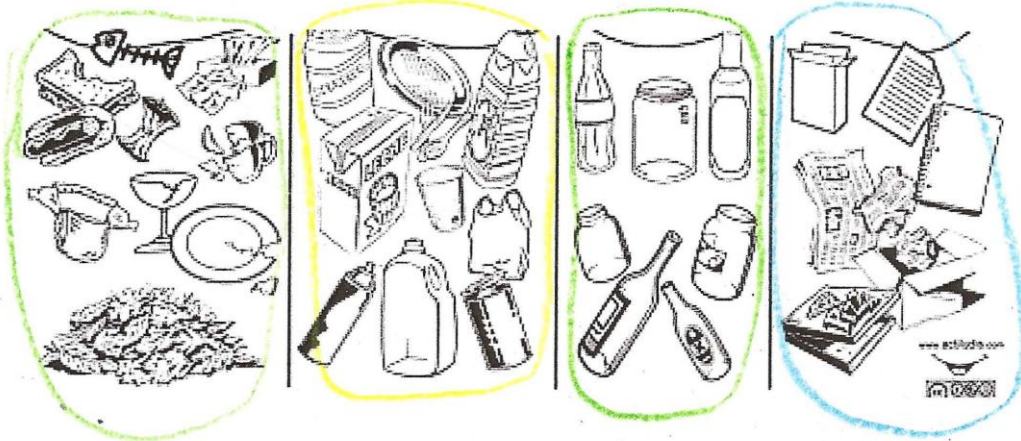
11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

BIKAIN ASKOGUZTATUZAINDAU
ETA OSO INPORTANTEA DELATO.

7. Zer da birziklapena zuretzako?

zaborra botatzen zabalgotara

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

ez kontaminatzen ibarra, mendia eta natura

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

Denak Birziklatzea

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

OK

Izena:

Data:

2014-5-26

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

BAI IRAKASTEN DIZULAKO BIRZIKLATZEA OSO
GARRANTZITSUA DELAKO.

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

BAI EZ BADUGULAKO BIRZIKLATU HILKO
GINTATEKE.

3. Zein izan zen gehien gustatu zitzaizun saioa? Gogoratzen duzuna.

ORDENAGAILUAREKIN EGON MINTZENEGAN
GUSTATU ZAIT GAIEN

4. Gustatu ez zitzaizun klaserik egon zen? Zein?

IRAKURGAIK EGON NUENEAN EZ
ZITZAIDAN GUSTATU EZER.

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

JOKOAK EGON NAHI GUSTOKO LITZAIKET.

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

13 HORTA, BERDEA, URDINA.

7. Zer da birziklapena zuretzako?

GAUZA GASTATUTAK DUDENEAN BOTATZEN
ZUZU ZABORRETARA DA JENDEA EGITEN DU BER
ETA AHAL DA BERRIZ ERABILI.

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira
 bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

GARRANTZITZUADA AHAL GARELA KO HIL.

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

EZ ERABILI GAUZ ASKO ETA EZ ERABILI
AUTO ASKO.

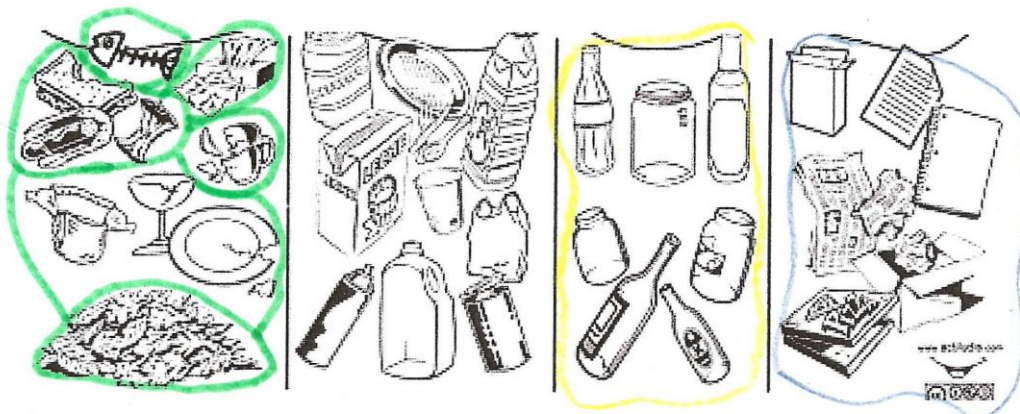
11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko
 saioez?

NE

7. Zer da birziklapena zuretzako?

Mundua berri bat irudiatzen zait

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

Reintela buruzera berotzen dute

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

dena berri berriaren berri

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

Bik irudiatzen zait

Izena:

Data:

2014-5-26

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

Normal batzutan aspertu beste batzuetan
ongi pasatzen dut.

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren
inguruko gaia? Zergatik?

Bai natura zaintzen eta arto ikasi dut.

3. Zein izan zen gehien gustatu ziztaizun saioa? Gogoratzen
duzuna.

Pantaia digitalera jan ginenean
eta ordenagailuetan jolastu ginenean

4. Gustatu ez ziztaizun klaserik egon zen? Zein?

Bai irakurgaiak irakurri genitunean.

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak,
eskulanak ...

Birziklatu eta jostailu berriak
jartzea jolasteko

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu?
Zein koloretakoak dira?

3 berdea, urdina eta horia

Izena:

Data:

2074-5-25

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

BAI NATURA ZABINTZEN DUGULAKO

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

BAI ABURUIMIENTO BAT EZ DELAKO

3. Zein izan zen gehien gustatu zitzazun saioa? Gogoratzen duzuna.

ORDENAGATZUEKIN IRELTZEAN GUSTATU ZITZAIKAN

4. Gustatu ez zitzazun klaserik egon zen? Zein?

EZ EZ ZEN EGON EZ ZITZAIKAN KLASERIK GUSTATU

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

NATURAKO PARKE BATERA JOAN

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

FURDINA, HORTA, BERRA

7. Zer da birziklapena zuretzako?

NATURA ZAINTZA

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

ZUHATZE GABE GERATUKO GARELAKO

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

BIZIKLATU

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

BIKATIA

Izena:

Data:

2014-5-26

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

EZ. Oso aspertuta egon naizela

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

BAI. Urtean 80 ~~hondakin~~ salbateru ditugulako

3. Zein izan zen gehien gustatu zitzazun saioa? Gogoratzen duzuna.

ordenagailuan jolastu

4. Gustatu ez zitzazun klaserik egon zen? Zein?

irakurgaietan irakurtu

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzazuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

Jokoak

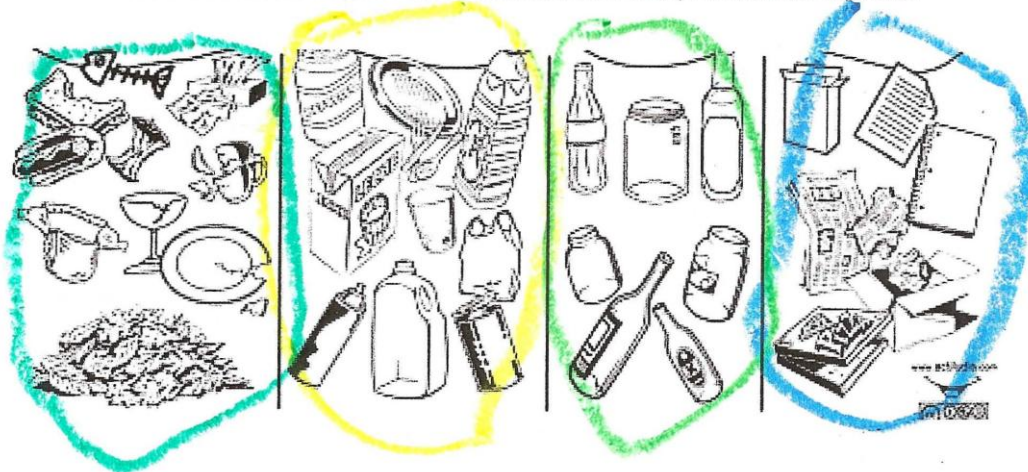
6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

hau, berde iluna, berde normala, urdina, horia

7. Zer da birziklapena zuretzako?

birziklapena

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

Zaburrak lurkatuko zirela

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

birziklatu

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

↑

Izena:

Data: 2014-5-26

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

ba, alduzu lako gaurdegin

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

ba, e hola gaurdegin

3. Zein izan zen gehien gustatu zitzaizun saioa? Gogoratzen duzuna.

aldetun gaurdegin

4. Gustatu ez zitzaizun klaserik egon zen? Zein?

ez inar

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

eskulanak gustatuko litzaizuke egitea

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

3 zaborrontzi bat Plaztikoa zkoa beste bat Papakoma eta beste bat er gaurdegin dala lakoak nahiz dala gaurdegin

Izena: Data: 2014-5-26

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

BAI OSO GUSTOKO DUDALAKO

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

BAI ANBESTEDIRUEZ GASTATZEKO

3. Zein izan zen gehien gustatu zitzazun saioa? Gogoratzen duzuna.

ORDENAGAILUAN JOLASTEA

4. Gustatu ez zitzazun klaserik egon zen? Zein?

EZ EZTARAT

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzazuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

ORDENAGAILUAN JOLASTU LERROBATZA KOBATITZEAREN ETAPA KITA
ARTUBEZUEN GABAT BRARIBOTABATZEA

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

BERDEA HORIA URDINA

7. Zer da birziklapena zuretzako?

OSORINPORTANTEA

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

LURRA EZ EGITEKO ANZIKINA

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

GAUZAK ERZIKINTzea

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

Bikain

Izena:

Data:

20/4-6-20

1. Hondakin eta birziklapenaren gaia gustuko duzu? Zergatik?

Berri interesgarria da birziklapena

2. Interesgarria al da zuretzako hondakin eta birziklapenaren inguruko gaia? Zergatik?

Berri interesgarria da.

3. Zein izan zen gehien gustatu zitzazun saioa? Gogoratzen duzuna.

Opor egunetako Hatsu Birziklapena

4. Gustatu ez zitzazun klaserik egon zen? Zein?

Greunden irakurtzea eta irakurtze eta erakundeak gustatu

5. Gaiarekin lotuta zer gustatuko litzaizuke egitea? Jokoak, eskulanak ...

Eskulanak gustatuko nitzaizkioke

6. Gogoratzen ahal zara zenbat zaborrontzi erabiltzen ditugu? Zein koloretakoak dira?

3 zaborrontzi erabiltzen dira. Bat berdea, bat urdina eta bat horia.

7. Zer da birziklapena zuretzako?

MUNDUA ONBETI GARBI ETZAKO

8. Margotu koloreak erabiliz hurrengo irudiak, zein zaborrontzira bota behar diren kontuan hartuz: berdea, horia eta urdina.

9. Zergatik da garrantzitsua hondakinak zaborrera botatzea?

MUNDUA OBETO ZAINTEZEA

10. Zer egin dezakegu ingurugiroa hobeto zaintzeko?

BOIATZEA/BEHETZABORRERA

11. Zure iritzia eman birziklapen eta hondakinei buruzko saioez?

BIZIAIN

